Масса а мехкашкара пролетареш, вIашагIкхета!

СЕРДАЛО

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГIалгIай обкома, Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Советен Министрий Советен орган («СВЕТ») Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР

№ 150 (5100). ЕРА, 16 декабрь 1971 шу. Мах 2 кеп. Газет арадувл 1923 шера денз

Пхе шера план— ханал хьалха

Кердача шера накъаболхаш

Чакхдоалаш латт кердача пятилетка хьалхара шу. Юртбоахама къахьегамхоша итог ю шоаш баьча балха. Советски района Орджоникидзе цIерагIа йолча колхоза къахьегамхой малагIча толамашца накъаболх кердача шера?

Ала деза, балха хьокхамаш лакха да. ТIехкхоачашъяьй пачхаьалкхенга дулх дохкара план. Ялх бIаь центнер дохка дезаш хиннача цхьа эзар центнер дулх дехкад. Пачхаьалкхенна дулха дIалуш хинна цхьа бежан хиланзар 250 килограммал лохагIа дозал долаш.

ТIехкхоачашъяьй доахан дебадара шера план а. Нагахьа санна шу чакхдоалаш боахаме планагIа 450 бежан хила дезаш хиннадале, хIанз 620 да уж. ХIара бIаь Iаттана тIехьара хьакъостадир 92 Iаса.

Бокхха пайда ийцар колхозхоша лоаман даьгIенашка а. Низ кхоца беш къахьийгача бежа Iуша планагIа 450 грамм дозал тIакхетийта дезаш хиннача дийнахьи буси юкъера лаьрхIача 800 грамм дулх тIакхетийтар. ХIаьта бежа Iуша Салаев Сираждина, Зубиев Билала, Дагиев Iалаудина шоаш доажадаьча доаханна хIаранена дийнахьи буси тIакхетийта дозал юкъера лаьрхIача цхьан килограммага дIа ца кхоачийташ ди дIадахийтанзар. Дийнахьа меттел бийсанна а доажадора цар доахан. ХIаьта бийсан доажаде а хама дезий. Цхьабакъда цу бежа Iуй балха стаж йоккха я. Дика хов царна малагIча хана, мишта, мичахь дукхагIа пайда баргболаш доажаде деза хьайбаш.

Шоашта ховр къоначарна боккхача безамца дIа а хьех.

Пхийтта гектар дIалоацаш тхьамка дийнадар укх шера колхозе. Дика хьийкъад из укх шера. Тхьамка леладераша хIарэ гектара тIара план 10 центнер йолча юкъера лаьрхIача 13 центнер чуденад из. ХIаьта боахаме дикагIа болча тхьамка леладераша «Знак почета» орден лелаеча Т. Арсакаевас, Ж. Дибиевас, С. Сагиевас, П. Саламовас, Н. Мациевас хIара гектара тIара юкъера лаьрхIача барайтта центнер тхьамка чуденад.

Хьалхе баьча лоархIамах боахама хьахинна пайда 180 эзар сом хилар, план 141 эзар сом долча. ХIаьта пачхаьалкхенга тхьамка, кхыйола продукци дIаелча из цифра 2 бIаь эзарга кхоачаргья. Белгалдаккха доагIа дIадахача шера боахама хьахинна цIена пайда бIаь эзар сом гаргга хиннилга.

Шоаш баьккхача толамах кхоачам хеташ бац колхоза къахьегамхой. НийслагIча пятилетка план диъ шера кхоачашъе шоаш денна дош толамца кхоачашдара, тIадоагIача шера йоаккхаргйолча юртбоахама продукцена тешаме лард еллай хIанзле колхозхоша.

Ховш ма дарра, хьайбаш дебадара, царна дулх тIакхетийтара эггара хьалха эшар доакъар да. ХIаьта укх шера, хьалхарча шерашка ца хиннача тайпара, дукха доакъар Iалашдаьд колхозе. ПланагIа 2 988 тонн Iалашъе езача 3330 тонн йол Iалашъяьй, цу тайпара планал совгIа кийчдаьд кхыдола доакъараш а. Белгалдаккха доагIа деррига доакъар Iан замалахь хьайбаш чусоцадаьча моттигашка латтилга. Масала, СемаIашка жево Iа доаккхаргдолча метте аргIашца дIаоттаяьй 450 тонн йол. Май бутт тIакхаччалца хийцца жа кхаба тоъам болаш я из. Аслаханов Мухьамада кулгалдеча механизировани бригада баьб из болх.

ХIаьта лоамашка кулгашца йол хьокхаш къаьстта дика хьокхамаш даьхад Асуев Убайдулас, Артаханов Джанхота, Сугаипов Солтмурада, Адуев Яхьяс, Исаев Хьамида, кхычар.

Ханал дуккха хьалха тоаяь баьлар колхозхой хьайбай помещенеш а. Цул совгIа Iаьсаштен жа чулоаттадараи кхы а керда ши помещени а йир. Лоацца аьлча дизаи йIайхачен хьайбаша Iа даккхара деррига хьалаш вIаштIехьдаьхад колхозхоша. Бицбаланзар колхоза правленена хьайбаш леладераш а. Царна болх бара а салаIара а дика моттигаш вIаштIехьъяьхай боахаме.

Дика толамаш даьхар тIадоагIача шера чуэцаргболча хьувкъама лард йолаш колхоза кхаш ледераша а. Удобренеш ехка дика хьаьндаьча лаьтта агротехнически дикагIа йолча хана лакха кондици йола фу а тоссаш планал совгIа дIадийра гурахь дув ялат. Малдаев Рамзана кулгалдеча бригадерча механизатораша Элаев Туниса, Мусаев Iимрана, Садикова Амада, Ахмадов Шуддис шин кIирагIа 10-гIа октябрь тIакхоачаш чакхбаьккхар из беррига болх.

Хозлуш латт Орджоникидзе цIерагIча колхозе чуйогIача юртий сибат. Укх шера ДIай юртара Нохч-Келой юрта кхаччалча 10 километр никъ биллаб. Хьалха догIа дийлхача цхьаккха тайпара машен дIа-юха яха йиш йоацаш хиннадале, хIанз моллагIа хаоттам эттача а моллагIа машен хийцца дIа-юха яха йиш йолаш да. ХIаьта укх пятилеткагIа дукха гIишлош, иштта, керда школаш, берий бешамаш, керда наькъаш хьаде лерхI колхозхоша. Лоацца аьлча шоаш лаьрхIар, шоаш денна дош, шоаш тIайнца декхараш кхоачашдара беррига низ дIабала кийча ба цу колхоза сий дола къахьегамхой.

М. ХАМАТХАНОВ.

ТЕХНИЧЕСКИ ПРОГРЕСС СИХЪЯР ДУХЬА

ГРОЗНЕРЧА РАЦИОНАЛИЗАТОРИЙ, ИЗОБРЕТАТЕЛИЙ, ПРОИЗВОДСТВА НОВАТОРИЙ СОБРАНИ

Технологически процессаш дIахо эргайоахаш тоаяра, къахьегама овсарле лакхъяра дакъе лоархIаме дакъа кхоач рационализатораашкей изобретателашкей. Цар гIулакхий итогаш яр творчески хIамаш чIоагIагIа лахара накъаш белгалдара парте Грозненски городской комитето ВОИР областной советаца цхьана собрани яьй. Цун балха юкъе дакъа лаьцар партийни организацей секретараша предприятей, общественни организацей кулгалхоша, профсоюзни комитетий председателаша, промышленноста, гIишлошъяра, транспорта, Iилма -тохкама институтий рационализатораши изобретателашеи.

Собрани хьайиллар КПСС горкома хьалхарча секретара Н. Я. Правенько.

Рационализаторийи изобретателийн болх дIахо тоабара хьакъехьа доклад йир КПСС горкома секретара А. Я. Давыдова.

Пренешка къамаьл даьча Е. М. Брещенкос — Грозненски Iилматохкама института директора заместитела, дийцар къахьегама овсарле лакхъергйолча резервай хьакъехьа, изобретенеши керда техникен юкъехкахьара дакъера института Iилмахой балха опыт хьайовзийтар, патентни болх бу кадраш кийчъяра уйла тIаяхийтар.

Грозненски химически комбината № 132 йолча цеха начальника З. Х. Чингариева ма дарра дийцар рационализаторийи изобретателийи творчески гIулакхех, хIаьта иштта цар болх халача хьал тIа оттабеш долча кхоачамбоацарех а.

ТIайнца докхагIдола социалистически декхараш ханал хьалха кхоачашдари рационализаторски фонд вIашагIйоллари духьа новатораша лоаттабеча къовсама хьакъехьа хоам бир Е. С. Горлова — Нохч-ГIалгIай гIишлошъяра управлене механизаце управлене керттерча инженера.

Старогрозненски бурувтохара балхий управлене рационализацеи изобретательствай дешашта волча инженера Е. П. Айрапетянца ше къамаьл деш къаьстта уйла тIаяхийтар промышленноста доакъошта темникаш кийчъярен ВОИР областной советашта, юххьанцарча организацешта новкъостал дарей дешашта.

«Терек» яхача мебельни фирма рационализатораша мишта болх бу а цу гIулакха юкъе инженерно- технически персонало малагIа дакъа лоаца а дийцар Ю. Гольмацу предприяте фрезеровщика.

Городерча дикагIа болча новатораашта грамоташи маьхера совгIаташи тийлар. Химически комбината, производственно - товарни контора, В. И. Ленина цIерагIча Грозненски мехкдаьтта чакхдоахача завода, Нохч - ГIалгIай транспортни управлене, «Красный молот» завода, кхыча предприятей рационализацеи изобретательствай дешашта хетаяьча выставкага хьежар собране дакъа лаьцараш.

Республика бIарчча хьанийцача нийслагIча пятилетке технически кердадараш юкъедахьарах 52 миллион сомал кIезигагIа доацаш ахча доаккхаргдолаш шерра социалистически яхь йоаржаяра тIахьехаш Нохч - ГIалгIай АССР беррига болхлошка, инженерно-технически балхаш дерашка, гIулакхерча нахага кхайкарал дир собране дакъа лаьцараша.

ЦУНГАРА ХЬОКХАМ ИЙБУ

Слесарий бригадир Сафонов фу саг ва а, цох лаьца дувцар а дийхар аз ремонтно-механически цеха начальникага Л. В. Генга.

— Из ездий саг, товза мастер дика рационализатор ва аьлар цо.

Цунна болх бераша, из мел вовзараша иштта дика тешал ду цунна. Хьанадча... къахьегамца лаьмхвд цо ший сий. Нов. Сафонова кулгалдеш йолча слесарий бригада ремонтни балхаш ду. ХIара бетта заданеш 145—150 процентал кIезигагIа кхоачашъяц бригада.

Кхы а дикагIа из вовзар духьа из болх беш болча мастерске вахар со. Сона бIаргвайнача хана цхьа чоалханеча оатхалга хьожаш воаллар Николай Павлович. Къамаьл дара тIера вац из. Даьсса хабар дувцаш зехьа ха йоаецарех вац.

Николай Павлович кулгашца комбината цехий пенаш хьалдеттарех ва. Ромесленни училище чакхъяьккхачул тIехьагIа 4 разряда слесарь волаш ремонтно-механически цехе болх бе волалу из. Ше хьалхара къахьегам гIа боаккхаш шийна гIо даь цеха начальник хинна Александров Алексей Ильич (хIанз пенсе тIа ва) вицвенавац нов. Сафоновна. Цун новкъосталца балха говзал бокъонца караерзаьй, цо даьча хьехарах сайрийнарча школе деша а вагIаш 10 класс чакхъьаьккхар. Творчески балхах шийн сакхийнадале а, эгтара хьалха цу тIа уйла чIоагI а яь цунга ваькхар а «къаьна хьехархо» вар.

Творчески дика къахьег Николай Павловича укх шера. Кийч а яь 21 рационализаторски предложени хьачуеннай цо укх тIехьарча ялх бетта. Уж ерригаш пайдане а йолаш балха юкъейихьай. Производствана цар беш бола пайда 16 эзар сом да.

Дика производственник хиларах тарра общественни вахаре а хьинаре дакъа лоац Сафонов Николай Павловича. Шийна ховр, ший йIаьхий опыт дог даьза доалаш дIалу цо къонабарашта, новкъосташта. Цо хьийхачарех дукхабараш хIанз хьинаре къахьегаш ба. Шоай хьехархочун сий лакха лоаттаду цар. Царех цаI ва Цапаев ИбрахIама Бахьауддин. Бригадира гIонча ва из. Болх бара тIера волча цох дикагIа вола слесарь лоархI. Къахьегаме а кхы мел долчунца а нов. Цапаева шийгара телача хьоихамо новкъостий хьинар айду. Коммуниста Сафонова хьийха саг иштта хила е воагIа.

Цехкома а завкома а член волча Сафонова сурт комбината сийлен Доска тIа доалл. Дукха сийлен грамоташ, кхыдола совгIаташ, Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета грамота еннай цунна.

СУРТА ТIА: Н. К. Сафонов.

С. ХУГАЕВ,
химкомбината оператор.

НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР БЕРРИГАЧА БОЛХЛОШКА, ИНЖЕНЕРНО-ТЕХНИЧЕСКИ БАЛХАШ ДЕРАШКА, ГIУЛАКХЕРЧА НАХАГА ДАЬ

КХАЙКАРАЛ

Деза новкъостий!

гор. Грозне къахьегамхоша, берригача советски наха а санна, хьинаре дакъа лоац Советски Союза Коммунистически парте XXIV съезда, КПСС ЦК ноябрьски Пленума, СССР Лакхехьарча Совета кхоалагIча сессе исторически решенеш кхоачашъяр духьа дерригача халкъо лоаттабеча къовсама юкъе.

Промышленноста, транспорта предприятешка, гIишлошъеча организацешка пачхаьалкхен планаш ханал хьалха кхоачашъяра тIеберзабаь цIенхаштта болх бу производства новатораша.

Вай республикерча дукха эзараш болча рационализаторашеи изобретателашеи дIаяхача пятилетке 48,2 миллион сом диллад дерригача халкъа юкъарча фонде, хIаьта из тIайнцача декхарел 10,2 миллион сом дукхагIа хул.

Цу фонда юкъе дикка дакъа лаьцад Нохч-ГIалгIайчен столица изобретателашеи рационализаторашеи. Дика къахьег цар нийслагIча пятилетке а. Алхха укх шера хьалхарча ялх бетта г. Грознерча новатораша юкъейихьай 5 миллиони 212 эзари сома экономически эффект енна 4846 маьхера предложени. Цхьабакъда, кхы а чIоагIагIа вай творчески кердадараш лахарга хьежаш я Даьхе.

Рационализаторийи изобретателийи городской собране дакъа доацаш долча оаха дIахо а дошлу производствана, къаьстта а гIонна деча, мухьаш тIадуьттара - доассадареи транспортни балхашта комплексни механизации автоматизацин яра проблемаш къестаеш хьинаре болх бе. Керда машенаш, станокаш, прибораш, прогрессивнегIа йола технологически процессаш хьаелга сихде, продукце дикал лакхъе, оборудованни арахеца изделеши тешамегIен йIаьхагIча хана болх бергболаши хилийта, материалаш, доагор, электроэнерги, къахьегама ресурсаш кхомбеш дIаухийтаргйола наькъаш леха деза вай.

Нохч - ГIалгIай АССР предприятейи организацейи беррига изобретателаши рационализатораши, производства новатораш, творчески коллективаш, ВОИР советаш тIахьех оаха республика бIарчча хьанийцача нийслагIча пятилетке технически кердадараш юкъедахьарах 52 миллион сомал кIезигагIа доацаш ахча даккхар духьа шерра социалистически яхь йоаржаяра.

Боахамий кулгалхошка, профсоюзни кхыча общественнии организацешка, беррига болхлошка, инженерашка, техникашка, гIулакхерча нахага кхайк тхо изобретателий, рационализаторий, производства новаторий мугIараш ма могга дебадара, творчески гIулакхашта кагирхой майрра юкъеувзара уж тIахьехаш. Долла хIама данза дарглац патентни болх тоабара, къаьсттаца литература тIара хьанийца изобретенеш дукхагIа юкъехкахьара, Iилма - технически информаце боарам айбара. Цул совгIа, предложенеш шоай ханнахьа юкъехкхахьара, тематически планаши керда техника юкъеххахьара планаши увттаяран лакхъяраи лоаттабу общественни тIахьожам чIоагIбара, беркате къахьегара эша деррига хьалаш новаторашта хилийтара.

Оаха дIакхайкаду, Iилма - технически прогресс сихъяра общественни производства эффективность лакхъяра наькъаш рационализаторашеи изобретателашеи кхы а тIагIерттагIа лехаргдолгах а цу тайппара КПСС XXIV съезда Директиваша белгалдаь декхараш толаме кхоачашдара новкъостал дергдолгах а тхоаш дог тийша хилар.

ТIайнцад г. Грозне изобретателий, рационализаторий, производства новаторий собране.

ДЕКХАРЕХ ДИКА ЛОАРХIАБУ

«Социалистически яхь вIаштIехьйоаккхилга дIахо тоадарах» бола КПСС ЦК соцам хьал а лаьца пятилетка хьалхарча шера план ханал хьалха кхоачашъяра къовсам лоаттабеча Грозненски химически комбината дукхача цехий коллективаша дог гIоздоахача къахьегама толамашца чакхдаьккхад ер шу. Ши кIира совгIа ха я тIадоагIача шера чотах З. Х. Чингариев керте латтача полиэтилен арахецача цеха коллективо къахьега. ХIанзлехьа шера планал совгIа цо арахийцад эзараш соминий маьха полиэтилен. Иштта дика къахьегаш ба В. Г. Кальной керте латтача цеха химикаш а. Ацетон арахецара шера план 10-ча декабре кхоачашъяьй цар, хIаьта 12-ча декабре денз пятилетка шоллагIча шера чотах фенол арахецаш ба уж.

А. РОМАНОВА,
тха штате йоаца корреспондент.

ТОРОНЕХ ПАЙДА ЭЦ

Шортта доакъар а, лакха говзал йола нах а хилча чуоттадаь хьайбаш кхоабача боахаме толамаш дика хургдолга кхетадеш ма дий. Уж хьалаш долаш да тха отделене.

Укх шера оаха чуоттадаь дорстадир 1760 бежани 5000 хьакхии. Царех дукхагIдола хьайбаш леладеш яр Албаков Iумари Баркинхоев Абукари керте латта гурташ. Гурташкара хьайбаш дIадийкъадар группашта.

БIаьсти хьатIаеча дегIа нийшагIа дола а, къона а хьайбаш лоаман даьгIенашка хьалдигар. Кхетадир оаха даьгIенашка хьайбаш леладар совхоза пайда луш гIулакх долга. Цкъа-дале кхом бу кийчдаьча доакъара, шозлагIадале цига кхаьбача хьайбашта тIакхетача дулха центнерга дIа бода мах дикка лохлу.

Из дика хьахьокх тха скотникаша Льянов Бамат - Гирей Ахильгов Хьусенеи Льянов Мирзаси даьхача толамаша. ПланагIа дийнахьи буси 500 грамм дозал тIакхетийта дезача из 800 — 850 граммага дIакхоачаде вIаштIехьдаьлар цар. ХIаране дозал ши бIаь килограмм мара доацаш хьалдига доахан юха цIадоаладеш кхо бIаь килограммал кIезигагIа дозал долаш дацар. Иштта дозал а долаш дулха дIачуденнача хьайбах лу мах лакхагIа ба, цудухьа тха отделенерча хьайбаш леладераша дукха пайда тIа а бера совхоза.

Пачхаьалкхенга дулх дохкара план отделене кхоачашъяь дикка я. Укх деношка кхоачаш хургдолаш да хьалхашка оттадаь декхар а.

Хьайбашта санна дика гIулакх деш лелаю хьакхарч а. Шера йола шоай заданеш а декхараш а кхоачашдаь хьакхарч лелаераш а кIезига бац тха. Сийлахь-йоккхача Октябрьски революце 54 шу дузача денга хьакхарчашта дозал тIакхетийтара планаш тIехкхоачашъяьрех ба Кононенко Мария, Лащенко Екатерина, Бурсарова Тамара Федотова Екатерина, Яковлева Лидия, кхыбараш.

Карара-кара тела цIе вымпелаш, ахчан совгIаташ, сийлен грамоташ теларца, баркалаш яхарца укх шера массехкаэза белгалбаьб уж. Дийнахьи буси цхьа килограммага дIакхоачаш хIара хьакханна дозал тIадеттадалийтад царех цхьабараша.

Къаьстта тоабелар тха болх «Социалистически яхь вIаштIехьйоаккхилга дIахо тоадарах» бола КПСС Центральни Комитета соцам арабаьнначул тIехьагIа. Из соцам хьал а лоацаш тха болхлоша. Къаьст-къаьстача фермай, гуртий отделеней коллективаша шоайла яхь лаьцар. Цу гIулакхо тхона боккха пайда а белар. Йолаш мел йола торонаш гуча а йоахаш, уж балха юкъе а кхувлаш цар къахьийгадецаре вIаштIехьдаргдарий тха план ханал хьалха кхоачаш а, тIехкхоачаш а е?

Укх шера тха мел йолча фермашта юхе хьатIазза латт дика гIожа доакъар, хIаьта силос-м 1,5 шера тоъал еллай кIоагаш чу. Оахош йоахко яьй оаха комбидоакъар кхычахьара тIакхахьа цу дезаш боахаме Iалашдара. Из ба тха деррига хьайбаш диза а дерста а долаш Iангара даргхиларах бола тешам.

КПСС ЦК ноябрьски Пленума а бархIазлагIа хержача СССР Лакхехьарча Совета кхоалагIча сессе а материалаша дегаш гIоздахача тха хьайбаш леладераша дош лу хьалха лаьрхIа хинначул а совгIа 20 тонн дулх пачхаьалкхенга дохка.

М-Г. ЦЕЧОЕВ,
МалгIабика района «Алхан-Чуртский» совхоза кхоалагIча отделене управляющи.

КЪОНАЧА КХАЛНАЬХА ФОРУМ

Селхан эпсарий ЦIагIа хилар къонача кхалнаьха III республикански слет. Из хьайиллар ВЛКСМ обкома секретара **П. Громова.**

«КПСС XXIV съездо решенешка гIодла къонача кхалнаха юкъе бу комсомольски организацей болх айбарах» доклад йир ВЛКСМ Нохч - ГIалгIай обкома секретара **Т. Махмудхаджиевас.**

Пренешка къамаьлаш дир **Г. Холодовас** — Наурски района Ленина цIерагIча колхоза хьайбаш леладечо, **Т. Дзауровас,** — республика лакхехьарча Совета депутата, пединститута студентка, **Т. Киргизовас** — СССР Лакхехьарча Совета депутата, Грозненски химкомбината аппаратчицас, **Х. М. Куркиевас** — республика культура министра заместитела, **ТI. Масаева** — «Гастроном» торга № 7 йолча тика продавеца, **С.-Х. А. Джамалаева** — Нохч-ГIалгIай АССР прокурора гIонча, **Р. Аюбовас** Гудермеса района № 3 йолча юкъерча школа хьехархочо, **М. Алмазовас** — республика проовещене министра заместитела, кхычар.

Слета доакъашхоша кхайкарал дир республика беригача къонача кхалнахага.

Къонача кхалнаьха III слета балхаца дакъа лоацаш хиннача КПСС обкома кхалнаха юкъе белча балха отдела заведующе М. М. Межидовас а къамаьл дир цига.

ТВОРЧЕСКИ ХЬИНАР— ПАРТЕ, ХАЛКЪА ГIУЛАКХА

Советски кепайоазув, радио, телевидене, массови информацен пропагандаи еррига средстваш парте низ бола инструмент, общественни миене чIоагIа трибуна хиннай массаза а, иштта йолаш юсаш а я.

Партелен халкъален ленински васкеташта тешаме бола советски журналисташ масазза а лаьттаб, хIанз а латт коммунизм хьалъеча хьалхарча бахьига тIа. Шоай творчестваца цар хьинаре новкъостал ду къахьегамхой коммунистически сакхетами инициативеи лакхъяра, керла тайпа саг хьалкхевара. Советски публицисташ — парте XXIV съездо хьалхашка оттадаь декхараш кхоачашдара тIехьара, халкъа боахам дегIабоалабара пхе шера план толаме кхоачашъяра тIехьара хьинаре къовсамхой.

15-ча декабре Союзий Шен колонни зале хьайиллай СССР журналистий Союза кхоалагIа съезд. Цига дакъа лоацараша дувцаргда советски кепайоазонна, радиона, телевиденена, информацен пропагандаи массови оргаша хьалхашка латта декхараш, белгалбергба парте XXIV съезда решенешка хьежжа дукха эзараш болча журналистий отрядо дIахо бе беза практически болх.

Iуйрийна 10 сахьат даьнна ха. Колонни зал хьалйизар делегаташеи еррига союзни республикашкара баьхкача хьаьшашеи.

Кулгалду съезда органаш хорж — президиум, секретариат, ревизионни мандатни комиссеш.

ХЬАЙИЙЛЛАЙ СССР ЖУРНАЛИСТИЙ СОЮЗА КХОАЛАГIА СЪЕЗД

Президиуме — КПСС ЦК Политбюро членалла кандидат, КПСС ЦК секретарь **П. Н. Демичев,** КПСС Центральни ревизионни комиссе председатель **Г. Ф. Сизов,** КПСС ЦК отделий заведующеш **С. П. Трапезников, В. Ф. Шауро,** ВЛКСМ ЦК хьалхара секретарь **Е. М. Тяжельников,** КПСС ЦК пропаганда заведующе хьалхара заместитель **А. Н. Яковлев,** КПСС ЦК пропаганда отдела заведующе заместитель **Г. Л. Смирнов,** КПСС МГК секретарь **В. Н. Ягодкин.** Цигача ба СССР журналистий Союза правлене секретараш, центральни газетийи журналийи керттера редактораш, СССР министраш, СССР пачхаьалкхен комитетий председателаш, союзни республикай журналистий союзий кулгалхой.

ЧIоагIа дегаш гIоздаьнна а болаш гулбеннараша дIаьхдаь детташ тIоараш а долаш съезда сийлахь президиуме хержар КПСС ЦК Политбюро.

Председателаш дечо хьакхайкадир, съезде дунен халкъашта юкъерча организаце (МОЖ) делегацеш, дукхача социалистически мехкий журналистий Союза кулгалхой баьхка хилар.

Делегаташеи хьаьшашеи тIоараш а детташ моаршал хьаттар МОЖ Генеральни секретарага Иржи Кубкуга, Болгаре, Венгре, ГДР, ДРВ, Къулбехьен Вьетнама Республика, Куба, Монголе, Польша, Румыне, Чехословаке журналистий векалацка. СССР журналистий Союза правлене балхахи КПСС XXIV съезда решенешка хьежжа долча советски журналистий декхарехи отчетни доклад йир Союза правлене председатела **М. В. Зимянина.**

Съездо ладийгIар СССР журналистий Союза Центральни ревизионни комиссе балхах йолча отчетага, — докладчик **Н. К. Веселев.**

Журналистий Союза Уставе хиначa цхьадолча хувцамех доклад йир СССР журналистий Союза правлене секретара **Л. Н. Толкунова.**

Докладаш чакхъяьнначул тIехьагIа журналистий Союза съезде пренеш йолаелар.

МОСКОВСКИ ТІЕМА 30 ШУ ДИЗАРГА

ТІЕМА СИЙЛЕН РЕЛИКВЕШ

СССР ТІЕМА НИЗИЙ ЦЕНТРАЛЬНИ МУЗЕЕРА РЕПОРТАЖ

Москва, Советски Эскара улица, 2. Из адрес дика довз эзараш болча москвичаштен столица къаьмаштен. Укхаза я СССР ТІема Низий Центральни музея монументальни здани. Цун залашка массаза а дукха нах хул.

...Йоккха, берригача пена шорала, фотопанорама я. Цо хьахьокх дІабахача тІема шерашка Москвана карагІдаьннача денал долча гІулакха хетаьлча залерча музея экспозицеш. Фотопанорама тІа—1971 шера 7 ноябрь, Москван Цlе майда. ТІом хиннача дерригача шерашка цкъа мара ца хинна эскара парад. Укхазара, Цlеча майдан тІара, юкъарчал доацаш Москвана юххе хиннача фронте дІанхар бІухойн командираш.

Цу хана Гитлера дерригача дуненна хозаш дІакхайкадир Москве Цlеча майдане хулача котбаьннарий параде хургва ше, аьнна. Цхьабакъда, ховш маларра, Цlеча Эскаро моастагІа соцаварал совгІа, цун хержа дивизеш Москвана юххе. йоха а йир.

Москван оборона зале хьажабаьхкарий эгтара дукхагІа теркам тІабода льтта а сигала а советски бІухошта карагІдаьнна турпала гІулакх дувцаш йолча реликвешта. Е яда фашистски бомбардировщиках йиса гаргаш. Цар дагабохийт столица сигал хинна бІайха тІом. Дагайох кхералургвоацаш хиннача летчика-истребитела Талалихин Виктора цІи. Из турпала летар моастагІчох, ший тІема кхоачам дІабаьнначул тІехьагІа, цо бийсан моастагІчун самолета тІатехар ший самолет. Дунен тІа эгтара хьалха даь хІама дар из. Фашистски самолет льтта ежар. Талалихин парашютаца льтта вессар зе доацаш. Бийсан тІом беш къонахчали турпалали гойтарах Талалихин Виктора мехка эгтара доккхатІдола совгІат делар— Советски Союза Турпала цІи.

Цхьан стенда тІа Даьхен тІема 1-ча лагІан орден я. Из хиннай капитана Иван Флерова. Из цІи дика йовз хІара советски сага. 1941 шера 14 июле эгтара хьалхара тІом баьча цІи хезача «Катюшай» реактивни минометий батарея командир хиннав капитан Флеров. Цу советски герза низ байзар Москвана юххе гитлеровски бІехалашта.

Москвана юххе хиннача тІемо дерригача дуненга дІахьекхар советски халкъи цун эскари эшаргдоацаш хилар. Инарала Панфилова команда еш хиннача 316 стрелкови дивизе 28 бІухочоа карагІдаьнна денал дола гІулакх легендаца дувцаш да. МоастагІчун 59 танкаца тІом беш панфиловцаша бийхкар царна столицана тІабода никъ. Царна массанена а Советски Союза Турпала цІи еннай. Зале я Дубосеково яхача разъезде тІом беча юкъе дакъа лоацаш хиннача П. К. Емцовна из цІи енна йола грамота. Укхаза да дезала альбома тІара доккха лоаца сурт. Цу тІа ва политрук Клочков кхо шу долча ший йиІига ца Элеца. 28 турпалга-панфиловцага цо аьнна «Йоккха я Росси, юха вала моттиг яц— тІехьашкахьа Москва я!» яха дешаш берригача мехка гІолла чакхдаьлар.

Дукха ха йоазцаш зала экспозицешта тІакхийттар керда экспонат —Малхбузен фронта 43 арме разведчицай Синельникова Марияй комсомольски билет. Доазол дехьарча меттай Московски института хьалха хинна студентка Мария Калужски области Коргонкино яхача юрта фашисташа лаьцаяр. Марияца хинна цхьаькха йоІ а. Цун тайпан цІи Пронина я. Подольски механически завода хьалха хинна болхво я из. Гестаповски набахта къиза Іазапаш даьчул тІехьагІа 1942 шера 18 январе боабаьб уж топаш теха. Царна топаш техача моттиге Мориc Тореза цІерагІча Московски педагогически института студенташа мемориальни доска оттадаьд.

Музея залашка хІара ког массаза боаккх хьалхашка овтт гитлеровски текхаргех нана лаьтта лорадеш лаьттача советски наьха шийца ниисъе кхы йоаца турпалал гойта кхы а кхы а документаши материалаши. Ишта я, масала, советски патриотий ГоршковгІар дезала хетаьь листовка. Фашисташа цар город Ефремов (Тульски областе) дІалаьцача, ГоршковгІар хьаьнй къайлагІара лазарет. Цу чу цар чуийцар човнаш хинна 52 советски бІухо. Советски салтий къайлабихьарашта къиза таІазар хургдолга ховшехьа, ГоршковгІар дезала мегар уж фашистех лорабе. Из денал дола граждански гІулакх карагІдаларах Брянски фронта ТІема Совета приказагІа ГоршковгІар Любованен Федораи Цlеча Седкъа орденаш елар, хІаьта цу хана цхьанне 13 шун вокхан 14 шу хиннача Славийнем Володянен — «За боевые заслуги» яха медалаш.

Дукха хьежаш латт хьежабаьхкараш музеерча фотографешка: дІакхайса яда цаІ шоллагІчоа тІехьа йола грузовикаш... Йохаьь танкаш... Лоа тІадилла ука моастагІчун йокхий топаш... Уж дерригаш а фашисташ Москвана юххе къиза эшабарах, СССР-а духьал ди техача санна сиха тІом бе оттаьь хинна гитлеровски план йохарах дувца мотт ца лув тешаш да, 5 декабрь тІакхоачаш — советски эскаро контрнаступлени йолаеча хана шоаш лаьтта хинначара 100 — 250 километр тІехьашка аьхар моастагІчун ударни группировкаш 38 немецки дивизи, царца 11 танкови а йолаш, хІалакхилар Москвана юхе.

Царел кІезигагІа тешаме дац кхыдола фотографеш а. Цар тІа ба тІолхаш тІаьхьчаь, шелалах эга, долла хІама Іо а кхоссаш, сихха тІехьашка болха немций салтий. Хила тарлургда уж е царна тара дола фотографеш бІаргадоврах Малхбузен буржуазни историкаша юца «эшадергдоаца» гитлеровски эскар Москвана юххе эшадаьча «инаралах-шелалах» йола миф хьахинна хила а. «Инарал - шелал» яцар Московски тІем тІа фашисташ бохабаьр, советски нах бар. Уж бар Талалихин, 28 панфиловец, Зоя Космодемьяновская, бІаьш эзараш бола цар тІем тІара доттагІийи новкъостийи санна бола, моастагІа эшавара шоай са кхо ца даь нах бар. Москван оборона зала хІара экспонато дагайохийта керттера уйла из я.

Наталья КОЧУГОВА.
(АПН).

ХЬИНАР АЙДАЬ

Керлача пятилетка хьалхара шу дІалолалуш Грозненски района № 2 йолча баьцадаарийн шурийн совхоза хьайбаш леладераша дош делар паччахьалкхенга шура йоххара шера план ханал бутт хьалха кхоачашъе. Шоаш деннача деша даьй а хилар совхоза къахьегамхой. 25 ноябре кхоачашйир цар паччахьалкхенга шура йохкара шера план.

2150 тонн шура хилар заготовительни пунктешка дІакхаьчар. Шоай балха резерваш техка а техка доярашеи скотникашеи дош делар ер шу чакхдалалехьа паччахьалкхенга планал совгІа кхы а 180—200 тонн шура йохка.

— ХІанз тха коллективо хьиня ри низи кходаш шоаш денна дош толамца кхоачашде, — йоах шоллагІча отделене управляюще нов. Таусултанова.

Белгалбаха беза дика къахьега доаркаш Шабазова, Ахаева, Таляева, Дадаева, Нурмагомаева. Балха йоккха опыт йолаш ба уж.

Цхьаццайолча хана кхоачамбоацар а нийслу тха ферме. Иштта, цхьан дийнахь фермера шура дІаэцача пункте дІаяхьийта шура бІеха я аьна юхаяйтар. Цу гІулакха бехке бола нах гуча а баьха царна ахчан штраф техар. Из кхоачамбоацар совхоза конторе беррига специалисташ а гулбаь дийцар. Ферма болхлоша дош делар дІахо йодача хана из мо гІалат кхы ца далийта.

Хьайбай продукци лакхъяра доккха повкъостал ду ферма къахьегамхошта юкъе яьржача социалистически яхьо. Ферма хІара болхлочо ше къаьстта социалистически декхар тІаийцад. Цхьа юкъ дІаяьлча социалистически яхьа итог ю. Масала, хьайбаш леладерашта юкъе яьржача яхьа итог хІара итт ди чакхдоалаш доаркашта хетадаьча дийнахь ю. Цига дувц доаркаша, скотникаша даьхача толамех, балха юкъе нийслуча кхоачамбоацарех, уж сихагІа юстардоахаргдола наькъаш лех. ХІаьта социалистически яхье котало яьккхача доаркашта ахчан премеш тел. Дика вІаштІехьдаьккхад укхаза дикагІа йолча доаркай говзал дІайовзийтара гІулакх а.

Хьайбаш леладераша дика толамаш даьхад хІанзле. Цхьабакъда хІанз ферме йоаккха шура лохлуш латт. Масала, 1 ноябре яьккхар 5209 килограмм хиннаяле иттлагІча ноябре яьккхар 4300 килограмм мара хиланзар. ХІаьта фу бахьан да шура цу тайпара лохъялар. Керттера бахьан — доахан кхабара оттаьь рацион хийца хилар да. Лохлургъеций шура нагахьа санна ялх дийнахь хьайбашта жожи барлен цхьа килограмм енна ца хилча?

— «Фу бахьан долаш да из?»— аьнна хаттар дича отделене управляюще аьлар:

— Аргунски шекара заводера кхухь оаха жом. Цхьабакъда хІанз завода автопогрузчикаш а еха из доакъар цигара хьада карагІдалац тха. Кхоана е ломма хьаоза долалургда тхо заводера жом. ХІаьта хІанз хинна кхоачашбоацар кхы ца хилийтара, тІайоагІача хана юкъера лаьрхІача итт дийнахь тоъам хургболаш хьалхе Іалашде хьожаргда тхо из доакъар.

Ер шу чакхдала дукха ха йисаяц. Цудухьа совхоза хьайбаш леладераша берригa теркам тІабахийта къахьегаш ба шоаш тІаийца керда декхар толамца кхоачашде гІерташ. ХІаьта из гІулакх лерттІа вІаштІехьдаккха ерригa торонаш йолаш а ба совхоза хьайбаш леладераш. Бизза пайда эца беза царех.

Б. ШАКРИЕВ.

Свердловски область. Новоуткинске — йоккха йоацача болхлой поселке я электросварочни машенийн агрегатийн завод. Аппаратий 30 тайпа дунен тІарча 40 мехка экспорте йода. Аккумуляторни пластинашта плазменни сварка ю автоматаш кийчъе йолаенный дукха ха йоацаш «Искра» завода коллектива. Цу тайпара пхи автомат тохкамех толаме чакх а яьнна дІаяхьийта кийчъяь латт.

Сурта тІа: «Искра» яхача Новоуткински заводе дукха арахеца йолаьь сварочни аппаратура вІашагІъехкаш латт. Хьалхашкахьаръяр — сборщица Л. А. Белабердина.

А. Грахова сурт.
ТАСС фотохроника.

План — ханал хьалха

Доккхий толамаш даьхад нийслагІча пятилетка хьалхарча шера Ножай-Юрта района юртбоахама къахьегамхоша. Кхоачашъяьй цар укх шера юртбоахама продукци йохкара план: ялат дохкара план—184 процент, гидуаргаш дохкара план—106 процент, тхьамка—104 , баьцадаараш—127 процент.

Планал совгІа йоккха езар а йолаш, тІехкхоачашъяьй паччахьалкхенна хьайбай продукци йохкара план а. Масала, тха дохкара план—110 процент, дулх дохкара — 101 процент, фуаш — 100,9 процент. Боккха теркам тІабахийтаб Ножай-Юрта къахьегамхоша тІадоагІача шера чуэцаргболча хьувкъама а. Колхозхоша лоацача, агротехнически дикагІа йолча хана удобренеш тайса льтта хьаьн а даь лакха кондици йола фу а тоссаш дІайийра гурахь юв юртбоахама культураш. Уж дІаера план 110 процент кхоачашйир цар, 103 процент кхоачашъяьй эзба льтта ахара план а.

Шортта доакъар а долаш дика тоаьлча помещенешка латт Іан чу соцадаь района боахамашкара хьайбаш а. ХІаьта укх шера хьа а яь эксплуатаце дІаенний 2280 хьайбанна лаьрхІа массехк керда помещени

Уж толамаш доахаш района колхозхошта юкъе къаьстта дика къахьийгар А. Шерипова цІерагІча колхоза болхлоша. Юртбоахама продукци яккхараи из паччахьалкхенга йоххараи района колхозашта юкъе яьржача социалистически яхье хьалхле яьккхай цар.

Х. МАГАМЕДОВ

ХОЗРАСЧЕТАХ БОАЛА ПАЙДА

Укх статья тІа са дувца безам ба тха колхове балха юкъе йоалаьча боахама расчетах. Цох колхоза, къахьегамхошта баьннача а бувлача а пайдах. ХІаьта хозрасчето луш бола пайда дикагІа хьахьокхара Лазарев Андей Яковловича жа Іуй бригадах дувцаргда аз.

Жа леладеча балха шу 1 сентябре долалу. ДІадахача шера цу ханага диллача А. Я. Лазарева бригаде 699 жий бар. Производственни заданега диллача жаІуй декхарийла бар царна тІехьара 722 Іаьхарг хьакъоастабе, хІаране дозал 25 килограмм а йолаш. ХІаьта массане дозал 180 центнер хила езар. Цул совгІа хІара устагІанна тІера юкъера лаьрхІача 5,8 килограмм тха даккха дезар.

Из беррига болх бара бригадана хьожадаь алапи 4560 сом дар, цул совгІа сезонни болхлошта лаьрхІа 2250 сом. Сезонни болхлой лоархІ сакманщикаш, осеменатораш, жа лоргараш, кхыбараш.

Производствага дІалодачоа лимит укх тайпара оттаяьяр. Дерригача доакъарах дІагІоргбола мах 6303 сом, цу даькъе концентрированни доакъарга — 1236 сом, мошача доакъарга — 3096 сом, силосага — 1890 сом. Цул совгІа 317 сом хьожадаьдар спецбаракъаш, молхаш, эшаш йола инвентарь эцара. Ерригa материально-ахчан затраташ 13429 сом хилийта лаьрхІалар.

Из деррига отталаьчул тІехьагІа белгалдаьккхар жаІушта хІара бетта тергдола ахчан аванси продукцех хургйола расценкаши— уж шера тарифни фондага хьежжа увттаю.

Колхоза планови отделе жа леладеча боахама расчет лелаеш лаьрххІа экономист ва. Боахаме йолча кхаь жа - товарни ферме дІайолхача материальни ахчан затраташта аналитически учет лелаю цо, хІара жаІуй бригада къаьстта а лелаеш. Цул совгІа цар енна продукци тохк, дІахийца лимиташ лерттІа лелаярга хьеж. Цу гІулакха хІара бригаде лeладеш боахама - расчетни книжка да.

Шоай болх лерттІа хьабар бахьан толаш. ахчани материальни средствеш кхомбеш дІаахийтарах А. Я. Лазарева бригада коллективо Іалаьмате дика толамаш даьхар. Укх гурахь балха итогаш еш гучадаьлар хІара бІаь жийна тІехьара юкъера лаьрхІача 151 Іаьхарг хьакъоастабаьлга, хІаране дозал 29,5 килограмм а йолаш, цар массане дозал 280 центнер хилар — планал совгІа 100 центнер. Паччахьалкхенга дІаенна тха 47,5 центнер хилар. ХІаьта планал совгІа яьккхача продукцех, лимитах хьожалаьча 4560 сомал совгІа 1414 сом ахча ийцар бригада жаІуша.

Жа леладеча балха шу чакхдаьлча яьча итогаша хьахьекхар цу шера бригада яь ерригa материально - ахчан затраташ 13168 сом мара йоацилга. Кходаь ахча, материалаш 2526 сома маьха я.

Бакъдар аьлча сакманщикашта денна алапи лимитах лаьрхІачул 727 сом дукхагІа хилар. Из а атта кхеталуш а ла йиш йолаш а да. ХІана аьлча хьахинна продукци лийрхІачул дукха дукхагІа ма йий, цул совгІа лимит оттаеча хана а гІалат доалаш ма хулий.

Шера жаІул леладеш дІалаха ахчех хьахинна продукции дІалаьрхІача, гучабаьлар бригада коллективо яьккхача продукцех дІабаха мах. Цхьа центнер тха доаккхаш бригаде 166 соми 40 кепиги дІадахар, планага хьежача 185 соми 66 кепиги хила дезача. ХІаьта хІара тІакхийттача дулха центнерага 18 соми 81 кепиги дІадахар — планал 11 сом кІезигагІа.

Бригада боахама енна продукци 4471 сома маьха я. ХІаьта продукци яккхарга дІадахар планал лохагІа хиларах бригада коллектива 1341 сом ахча хьожалир. Цул совгІа жаІушта дІабелар планал совгІа хьахинначарех ахаш Іаьхаргаш — 162.

А. Я. Лазарева бригада балха опыто хьахьокх хозрасчет, аккордно-премиальни алапи далар балха юкъедоаладича, болхлой къахьегама овсарле лакхлулга, пунца цхьан лохлу продукци яккхарга дІалодар. Из гІулакх дІахо а дегІадоаладара йоакхо ю.

Н. КОЛПИКОВА.

Наурски района Ленина цІерагІча колхоза керттера экономист.

ПЯТИЛЕТКЕИ ІИЛМА-ТЕХНИЧЕСКИ ПРОГРЕССИ

Яков **ЖУКОВСКИЙ**,
профессор, экономически Іилмай доктор.

СССР Лакхехьарча Совета ноябрьски сессе массава раьза а волаш чІоагІдаьд 1971—1975 шерашка халкъа боахам дегІабоалабарах дола Закон.

Боккхача мехка вахара ерригa оагІош чулоацаш дола из Іалаьмате лоархІаме паччахьалкхен документ кийчдечи оттадечи дакъа лоацаш хиннаб, социалистически обществе иштта хила хьакъ долаш ма хиллара, миллионаш советски нах: болхлойи колхозхойи, Іилма, техника, культура деятелаш, теоретикаш, практикаш.

Сессе яьча СССР правительствана керте латтача Алексей Косыгина доклада тІа а депутаташа даьча къамаьлашка а Іалаьмате чІоагІа уйла тІаяхийтар Іилма-технически революце тайп-тайпарча аспекташта. Из-м иштта хила доагІаш а да .Из хано хьалха даьккха да .XX бІаьшерене Іилма-технически революце хоадамболлаш йола воздействи ю дерригa адамаш экономически социальнон дегІаахара лелама.

Іилма-технически революци социалистически а капиталистически а системашка хила йиш йолаш я. Цо хьалхарча а шоллагІча а общественни формацешкара, обществана паччахьалкхен кулгалдеча классашкара дІадех увтта а доагІаш хьадхашка увтташ дола хІамаш.

Іилма-технически революце вай планета тІа яхаш йола шакхе антагонистически общественни системаш цо дІадехараш теркалданза дарг ца хилара хьалхашка оттаяь ца Іеш. Іилма-технически прогресса ханаш, кІоаргал, шорал бахьан долаш хьинаре къовсам лоаттабанза яргйоацача а кхоачаю.

СССР Лакхехьарча Совета яьча доклада тІа СССР Министрий Совета Председатела Алексей Косыгина белгалдаьккхар, нийслагІча пхе шера материальни производство дегІайоалаяра плана ларде оттаяьй КПСС XXIV съезда решенеш, аьнна.

Советски Союза Коммунистически партe — социалистически паччахьалкхен керттерчен лостам телачен низо — общественни производства ерригача Іилма-технически прогресс сихъяра декхар оттадаьд. Духхьал цу гІулакхо йиш хулийтаргья белгалъяь рубежаш 1975 шера яха. Царех цхьаярий цІераш йоахаргья вай.

Мехка халкъа боахамерча ерригача керттерча фондий мах 1975 шера триллион совгІа хургба. Шера хьаеча промышленни продукце боарам ахчанца лаьрхІача 550 миллиард сомага хІана кхачац аьнна дІакхоачаргба СССР-е йоаккхаш йола электроэнерги цхьа триллион киловатт-сахьатал тІехьъяргья; болат 150 миллион гаргга лоаладергда; мехкдаьтта дукха совгІа-эшашагІа доацаш 500 миллион тонн хургда; хьаеш йола цемент 125 миллион тоннага дІакхоачаргья. КІадаш 11 миллиард метрал дукхагІа арахецаргда, хІаьта хьабеш бола кога гІирс 83 миллион пар хургба. НийслагІа пятилетка чакхйоалаш дерригa чудахьаш дола ялат 200 миллион тоннал тІехдала дезаш да; доаккхаш дола дулх 16 миллион тоннага дІакхоачаргда, шура — 100 миллион тоннага.

Промышленни юртбоахамеи производства из ерригa Іалаьмате йоккха объем вІаштІехьъяргйолаш а вІаштІехьъяла йиш йолаш а яц Іилма-технически прогресс дикка дІахьалхашкахьа ца яхачеи цун ларда тІа советски наьха къахьегама овсарле лакх ца йичеи.

МаІан малагІа да, технологически чулоацами социально-экономически тІехьалеи миштай Іилма-технически революце, дунен шин система экономически яхьа хоадамболлаш йола объект а хинна дІа хІана эттай из?

Цун маІан — Іилма производствацa органически дувзар. Іилмах юкъарчал доацаш бола производительни низ бар. Іилма цхьатарра, шерра, кІоаргга производствана юкъедахар масс метел аламаша леладеча гІулакхий ерригача сферашка хулаш да. Цо воздействи а еш лоацача хана овлангара, дика хувцамаш хул хІанзарча машинни производства лардашка, транспортен бувзамеи средствашка, энерги духъювлача хьасташкеи методашкеи. Цун воздействиягІа хувцамаш хул вахара общественни строе а кхыметтел быте а. Керда, геттара доккхий хІамаш дІадех цо производителагара: декхар даь тІайожаь ерригъюкъара, юкъера, политехнически образовани, болхлочуни инженереи профессиональни кийчо Іилман знанешца йІаьхий яр, физически хьаькъалцеи хьегаш дола къа цхьана тардар.

Капитализма хьалашка экономика Іилма-технически революце дІадехаращца таръянза ца йолаш я монополистически буржуази. Капиталисташа производствана юкъехухь машений автоматически системеи электрохимически технологии, специализации кооперировании, комбинировани а концентраци а. Цар хьаю къамани къаманша тІерен монополистически промышленни комплексаш е конгломераташ, продукце хІанзара эгтара кердагІа йола поточни производство вІашагІйолл.

Іилма - технически революце кІоарг а ю нр а ю капитализма социальни вІашдухьаленаш. ТІатІа дукхагІа лакхлуш латт къахьегаман капиталан юкъера шув. Классови къовсам США, Англе, Франце, Итале, Япони нрбалар эгтара шаьрагІа хьахьокх укх тІеххьарча итт шера уж паччахьалкхенаш къаьстта шера чулаьпача стачкай талгІе.

Поляризаци хул антагонистически классий — капиталистийн пролетарийн доходашта. Монополистически буржуазе къаман доходах тІа-тІа доккхагІа дакъа шийна доакх, хІаьта цу цхьан ханна кІезиглу къахьегамхой дакъа: болхлой класса, къахьегача ахархой, интеллигенце реальни доходаш эшалу. ХІамаш нйяра низ меллу. Рузкъаш декъара сферерча цу ерригача процессаша лохбу капиталистически рынка хІамаш эцарен ахча дІахецарен низ.

Іилма-технически революци цивилизаци дегІаахара даькъера ше хила езача тайпара бакъахьара этап я, цхьабакъда, капитализма хьалашка гІайгІа, сагото, къел яхь цо пролетариата. Цо общественни производствера аракхувс болх булургбола итташ миллионаш нах, обществана болча пайданна шоай къахьегамах, знанеех пайда эца йиш йоацача боах уж. Капитала мехкашка хьабе болх боаца нах тІа-тІа дукхагІа хулийт Іилма-технически революце.

Монополистически буржуазни ший хурдаь капитализма экономика Іилма-технически революце дІадехаращца таръе, алхха ший классови, яьккха хьашташ кхоачашдара цунах пайда эца гІерте а, тІа-тІа дукхагІа нрлуш йоала социальни вІашдухьаленаш дІаяха магац цунна. Уж хиланза яргйолаш, дІайоахалургйолаш яц. Цар сихду капиталистически производства система йохкалулгеи дІаялгеи.

Цунца цхьана, производительни низаш дегІаухилга сих а деш, Іилма-технически революце дикка сихагІа хьаю революционни наькъаца капитализмагара социализмага довлара материальни лардаш.

Іилма-технически революци социалистически производства система совленаша таръяро мара Іалашъергьяц эшаш йола эффект. Цунна тешал ду Советски Союзен кхыча социалистически мехкийн опыто.

Ший ерригача социальни совленашца капитализмана духьала латт социализм. Царна ларде улл производства средствашта социалистически доалахье хилар, халкъа боахама централизованни паччахьалкхен планировани яр, Іилма-технически прогресс хьалхашка латта декхар кхоачашдара тІаерзаяьи планагІеи чакхйоахилга. Уж совленаш гуш я иштта общественни продукт дерригача халкъага дІайодаш а производство эргайоахаш тоаяри къахьегамхой хьал-торо айяри духьа пайда эцаш а хиларах, общественни отношеней демократизмах. Коммунистически партен паччахьалкхени экономическа политика Іилман лардех, социалистически мехкий экономически потенциалашта интеграци ярах. Уж дерригa хІамаш да СССР-е Іилма-технически революце дІадехараш кхоачашдара аьттув болашагІа дола хьалаш Іалашдераш а.

Советски Союзе, моллагІча социалистически мехка а санна Іилма-технически революцех хьахулараш вІалла тара а дац буржуазни паччахьалкхенашка хьахула социальни хІамаш. Іилма-технически революце темпаш сихъялар геттара чІоагІа ловши юкъарчал доацаш хьашт долаши ва советски саг, хІана аьлча из я цун мехка материальни духовнии рузкъаш алсамдоахар а цу тайппара СССР хІара дезала, хІара вахача сага вахара дикача оагІорахьара влияни ер а.

Социалистически революце Іилма-технически прогрессо, белгала аьлча, автоматизаце, комплексни механизаце, электрификаце, боккъалдар аьлча, кІезигбу дІаухийта дийна низи маьжений хьинари. Цхьабакъда, хьабе болх боацаш нах боацачеи хила йиш йоацачеи СССР-е беррига нах болх беш хилара цхьанна а тайпара Іаткъа йиш йолаш дац из, хІана аьлча боахам планагІа лелабу, цу даькъе рационально пайда эц мехка ерригача къахьегама ресурсаех.

Іилма-технически революце дІадехараш дерригача халкъо кхоачашдара наькъаши методаши шоаш ма ярен къаьтан хьахьекхай КПСС XXIV съезда решенеши СССР Союза Лакхехьарча Совета тІеххьарча сессе чІоагІдаьча, 1971—1975 шерашка СССР халкъа боахам дегІабоалабара пхе шера плана хьакъехьарча Законои. НийслагІча пятилетке уж декхараш кхоачашдергда, эгтара хьалха, капитальни вложеней эффективность лакхъяра, материальни, ахчан, къахьегама ресурсаш тІагулъяра, керда гІирсаш хьалдара ханаш лоацъяра, хІаьта иштта халкъа боахама дерригача доакъошка производствана реконструкци, модернизаци, механизаци, автоматизаци яра плаиий чотагІа. Халкъа боахама дерригa доакъош къахьегама кердача кечалашца кийчдара низ бола материально - технически база йолаш ба Советски мохк. Укх пятилетке 1,6-зза дукхагІа хьае езаш я къахьегама кечалаш. 25 эзар гаргга тайпа керда машенаш, механизмаш, аппараташ, приборaш хьадагалувца а 19 эзар совгІа хьае йолаc а еза. ХІанзле а къаьстта уйла тІайохийт къахьегама кечалий технико-экономически характеристикаш тоаяра — цар балха овсарле лакхъяра, болх беча хана уж тешамегІа хилийтара

Социализмо капитализмаца леладеча экономически яхьа результаташ укх гаргарча хана хоадамболлаш долча даькъе белгалъяргья Советски Союзо общественни производства эффективность лакхъяларца, къахьегама овсарле тІа-тІа дукхагІа айяларца. Іилманеи техниканеи карагІдаьннараш шерра юкъекхахьара ларда тІа, «Духхьал цу сверана тІадерзаду хІанз дунен бе-беча шин система экономически яхьа керттера низаш», аьлар Алексей Николаевич Косыгина Лакхехьарча Совета тІеххьарча сессе.

Іилма-технически прогресс шийна ма могга хьаллоаттаю, эгтара хьалха, советски халкъо.

СССР эгтара йоккхагІйолча общественни организаце — 93 миллион совгІа маІа нахи кхалнахи шоашта чулоацаш йолча профессиональни союзана массава раьза а волаш хьалдоа партен паччахьалкхени политика, цунца цхьана Іилма-технически прогресса даькъе лелаер а. ХІара советски къахьегамхочо ше болх беча метте сихду Іилманеи техниканеи карагІдаьннараш производствана юкъехьолга. ХІанз чакхдоалаш латтача нийслагІча пятилетка хьалхарча шера паччахьалкхен планал совгІа 5 миллиард сома маьха продукци кхоачаргья мехкага. Къахьегама овсарле лакхъяра боарам советски халкъа боахама дукххача доакъошка укх шерарча задане лакхлургба. Тоъал доккха кхача даькъе хьаургда из СССР-е Іилма - технически прогресса толамех.

Халкъа боахам дегІабоалабара нийслагІча пхе шера план кхоачашъяри Іилма-технически прогресса ларда тІа халкъа вахара хьал тоадари духьа лоаттабу къовсам СССР-е беррригача къахьегамхой гІулакх а хинна дІаэттад .Цо доахача толамаша Іалашду СССР экономически обороннии низ, дунен халкъашта юкъера цун позицеш чІоагІъелга, вежарашха долча социализма мехкашцара СССР доттагІали цхьана леладу гІулакхаши дегІадоаладелга, сихду коммунизма материально - технически база хьалъелга.

(АПН).

МОСКВА. ТІа-тІа дукхагІа медицинана юкъейоагІаш латт электроника, кибернетика, математика. Вай мехка эгтара хьалхара медицински кибернетика лаборатори вІашагІъеллаяр 10 шу гаргга ха хьалхагІа А. В. Вишневске цІерагІча хирурге Институте.

ХІанз болх бе йолаялийта кийчъеш я бІарчча кибернетически комплекс — СССР АМН централизованни вычислительни центр.

Лорий из электронни гІонча хьаяьй экспериментальни клинически онкологе Институте. Цига оттаяьй «М-222» яха электронни цифровой вычислительни машен.

СУРТА ТІА: А. В. Вишневске цІерагІча хирурге Института кибернетика лабораторе. Вычислительни машена чу дІачуоттае даннеш кийчъеш я программист Н. А. Асташева, инженераш В. Петрунини А. Дорогови (аьттехьа).

В. СОЗИНОВА сурт.
ТАСС фотохроника.

«СЕРДАЛО»
2-гІа оагІув, 16 декабрь 1971 шу.

ДІА ХІАНА УХ МЕХАНИЗАТОРАШ

Іай кІеззига садаккха йиш йолаш хул механизатораш, оал. Наьсарорча «Назрановский» совхоза мастерской заведующи Арапханов Хьасан укх деношка бІаргавейнар тешаргвац цу дешаех. Цхьан метте соцалац из, сагота ва. Из ца хулаш, цо ца хоахкаш юрт яц районе.

Дукха ха яц из цу вай ювцача мастерскешка заведующелла вена. Кхашкара мукъаьнна тракторааш нокхара мозий санна хьаух мастерскешка. Кулг тоха, дарба де деза царна. ДІаьхача ахканна льатта кІалтІадетташ лийнна уж мелъеннай, низ кхоачабеннаб, мастерской коа Іовш латт уж. Бакъда, уж хьачуэца, царна сиха а дика а «операцеш» е дошо кулгаш тоъац, кхыбола кхоачам бац. Запасной оатхалаш еха лоалахой болча аха волавеннав Хьасан. Лоалахой а бац цу гІулакха Іа яха бІаьхий. Дийнахьи буси наб ца яь а, хало еррига шийбелаж тІа йилла а планагІа, графикагІа йоагІа тракторааш тоаяь араяхийта гІерт Хьасан. Укх йиъ-лагІча квартале йоагІача 25-нех 5 хІанззехьа а тоаяь араьккхай. ХІаьта йисараш тоаяь яха дукха хало тІаяхийта ца езарех я. Щена хиларца а хІаьта цар тІа болх баьраша Іунал дика дарца а дукха тишъениаяц уж.

Боацаш ба совхозе цхьаьцца специалисташ. Иштта, эггара лоархІамегІа йолча токарни цехе виъ саг хила воагІа. ЦаІ вац цу чу хІанз. Дукха ха я из сеца латта. Экажкъонгий-Юрта, СурхотІа, Назране хиннав Хьасан токара специальность йола саг лохаш. КоравагІац. Низ бола станокаш латташ я цхьаккха пайда ца луш. Цхьа чоалхане йоаца оатхал-м ремонт еш боахкача механизаторааша дІачу а бахе шоаш хьайора. Чоалхане яр эшаш хилча де хІама дац.

Обкатни яхаш цхьаькха цех я мастерскешка. Тоа а баь трактора дІаоттабе беза двигатель цу чу испытани а яь мара арабаккха йиш яц. Двигатела болх мишта бу, малагІа гІалат да, ремонт мел тешаме яьй хьож цу чу. Хьож аьлча а, хІанз-м из болх хьабе саг а воацаш латт из цех. Цхьа опытни слесарь эшар. КоравагІац.

Лоацца аьлча аренашкара шоай трактораашта ремонт е хьауха механизатораш боацаш, мастерскешка ца хаддаш хила везача ткъаьи шийтта совгІа сагах, ткъаьх мара вац мастерской коллективе. Боацараш — эггара чІоагІагІа эшаш бола кадрови болхлой, говза специалисташ ба.

Хетт аз мастерской бухгалтер волча Гайсанов Даудага:

— ХІана къеennай цехаш дикача специалистех?

Дукхача шерашка денз механизаторашта юкъе къахьегаш хьавоагІа Дауд, дика довз цунна кадраш дІауха такилгаш.

— Город Назрань шерлу, дегІаух, керда предприятеш хьаеллалу, хьабе болх шортта ба, — йоах Дауда. — ХІаьта тха мастерскеш а городе я. ГаьналгІ гаргалта диллача болхлочоа бе яц тха мастерскешка воагІаш а, масала, «Электроинструмент» заводе водаш а.

Щенхаштта уйла тІаяхийта езаш проблема я мастерскешта хьалхашка эттар. Бакълув Дауд. Дагадеххача хана вІалла хам а боацаш дІавода мастерскера эггара хьона эшашагІа вола специалист. Лоаллаха городе хьабе шортта болх корабоагІа цунна. ХІара шера дукхагІа Іовш латт мастерскешка тракторяш, кхыйола техника, хьелл керда цехаш, чІоагІлу материальни база. Цунга хьежжа дегІааха езар наьха говзал, опыт, коллектив. Укхаза юхмаччахьа лел из гІулакх. Коллектив зІамиглу, дика болхлой дІаух.

— Шоана кхычахьара хьатІабоалабе специалисташ боацилга ховш да, ях аз. Кадраш, специалисташ Іомабе а вІашагІтоха а хьалхкебе а кхычахьара саг воагІаргвац шоана, шуга шоашка да цу гІулакха дІоагІа. МалагІча низаца, говзалца эргадаккха лерхІ оаш гІулакх?

Нагахьа санна, — йоахар мастерской даьша, — тхоай цехащка къахьегаш боахкача наьха хьашташ кхоачашде йиш йолаш тхо даларе, дІаухаргбацар уж, хьаухаргбар, Іомалургбар. — Духхьалше эцача кІезигача алапел совгІа цу болхлочоа дІаде гІулакх долаш дац тхо. ХьунагІа ваха трактор яла йиш яц, цІенош деш воаллачоа гІо де торе яц. Тхога из хургьяр тхо тхоай хозрасчет а йолаш тхоаш дахаш даларе. Бахача наьха, хІаьта тхоай болхлой заказаш кхоачашде йиш йолаш низ бац тха. ДІаьххача ахкана яьсса юсача цехашка бахача наьха эша хІама хьае заказаш хьайдергдар.

Хьажа безар цу гІулакхага совхоза бухгалтераш, экономисташ. Иззал йоккха, низ бола звено бувъяьккхача пайдане хургдар.

Дукха ха я бригадаштеи мастерскештеи юкъе гІулакхаш хоадам болаш къоастаде деза. Кйст-каста хул укх тайпара сурт. Мастерскешка ремонт а йийя кхашка дІаюг тракторааш. Юкъьюкъе йоха а йохаш болх дІаболабаьб алалехьа соц царех цхьараш. «Во ремонт яьй мастерскешка аьле», — пІелг Іочухьокх бригадера бараша.

—«Укхаза хьа а баьхка ремонт льраш шун шоай механизатораш ба», — аьле хоам юха бохьийт мастерске болх бечар. Бехке вар лаха хала да. Иштта мастерскешкара бараши бригада кулгалхойи дІа-хьа гІерта болабеннача ханна ший бехках из ехаяле а, трактор бригада коа дІа а оттайийя кулг а тессе кхычахьа шийна болх лаха вода тракторист. БІаргтучара сихагІа дІаяккхар дукха мастерскешка дІаюгийт бригадера трактор. ТІаккха укх кІала из тоае а цунга дІахьажа а саг хилац. ТІа-тІа кхьачо оатхалаш хьа а йоахаш «муст» а еш латташ хул низ бола трактор. Массехк шу доаккх иштта лей ма-жарг санна яхаш, мукхьюаш латташ. 7—8 я цу тайпара бригадашкара хьа а йоалаяь «къайлагІа» совхоза зе деш латта тракторяш. Тракторяш аьлча а, пІендараш мара дисадац царех. ДІахьа йихьа яла йоал дукха ха йоаццаш кІеззига ехай аьнна бІаргучара дІаяккха аьнна укхаза хьайоалаяь № 39-76 йола «ДТ-75» а.

Кхы вІалла хІама деце а цу гІулакхо хьагойт, совхоза цу шиш подразделенешта юкъе (бригадаштеи мастерскештеи) шоай хІаман шо-шоаш дайй хургболаш, шоай цхьанна хІаман кхом бергболаш загал тоха а, бувъяха а езилга. Экономистаашта дикагІа ховргда из мишта дича дикагІа хургда. Бакъда, техника селла мела, да воацаш лелаю оамал-м дІаяккха еза.

Дукха подсобни производственни участкаш я мастерскеш чу а цар коа а: вулканически, столярни, техника юлла, вулканизацицонни, цІаста хІамаш тоаю цехаш, пилорама. Бакъда, мастерскешта, совхоза дукха пайда бІалац царех. ХІана аьлча цхьа да вац. Нагахьа санна мастерскеш хозрасчета тІа яьхача бахача наха, шоай болхлошта, кхыча организацешта, предприятешта лохача маьхах гІулакх де йиш яр Іай а аьхки а. Цигара доагІар а ІотІатехача тоъал алапи хургдар совхоза токарий, дІа а ударгбацар. Цу гІулакха а уйла е йоагІар.

Бакъда, лакхехьа белгалдаьхача кхоачамбоацараша лерттІа вІаштІехьбаккхийтац цигара болх, вІашагІйоллийтац бокъонца йола чІоагІа коллектив.

М. КАРАЕВ.

НАЬХА ТЕШАМ БОЛАРАЛ ДОККХАГІА ИРАЗ ДАЦ

1966 шера денз Урус-Мартановски районни санэпидстанце лор - эпидемиолог волаш болх беш ва со. Са балха керттера лостам — бахача наха юкъера инфекционни цамагараш кІезидоаккха дІадоахилгеи, унахцІено лораяра мероприятеш чакхйоахилга. Нагахьа санна инфекционни лазар кхийтта моттиг нийсъелча, из кхы дІахо ца даржийтари цунах даьнна зулам дІадаккхари.

Уж лазараш ца хилийта карагІдувл унахцІено лораяра предприятешеи учрежденешеи, района общественносто цхьана чІоагІа къахьегарах, унахцІено лораяраи профилактически мероприятеш шерра чакхъяхарах.

ХІанз шоалагІа къахьегамхой депутатий моттигерча Советашка хоржамаш хилча юха а депутатта хержав со, хІаьта унахцІено лораяра дешашта йолча массазарча комиссе председателалла а. Тхо 6 саг, хІаьта цул совгІа, тхоай депутатски декхараш кхоачашдеча хана оаха ког гІортолга еш тхоай актив а я тха 21 саг юкъе а волаш. Тха комиссе членаш — уж ба производстве хьалха латтараш: Мадаева Саламат, Магомадова Румиса, Чулаева Хазбик — типографе болхло.

Бетта цкъазза заседани хул тха комиссе, оаха дувц организационни дешаш, комиссе членаша шоай балхах лаьца еча отчеташка ладувгІ, квартальни планаш чІоагІъю, къахьегамхоша тийнна жалобаши заявленеши ювц. ПланагІа бу болх. УнахцІено лораяра участкашка дІабийкъаб комиссе берригa членаш. Семинара хьисапе комиссе членаш, актив гул а еш, уж балхах кхетабу.

Комиссе болх юрта Советий иззамо йолча комиссейчунца цхьана тар а беш лелабу. Укх шера апрель бетта царех ворхІенца семинар яьй оаха комиссе болх вІаштІехьбаккхараи заседани яра методиканеи, дарбан - профилактически учрежденей болх мишта лел хьажара а исполкоме дувца уттадергдола дешаш кийчдара а. Болх беча хана а иштта тхоайла бувзам ба тха. Белгалдаккха деза, къахьегамхой депутатий районни Совета исполкома берригача членашеи отделашеи массазарча комиссей хьинар айдара, авторитет лакхъяра, денал чІоагІдара царца боккха болх чакхбоахаш хилар. Исполкомо дІадола а даьд, тІа а дехк исполкома заседане дувца дешаш кийчделга, тІадехка медицински гІулакх дарца дувзадена къахьегамхоша тийнна жалобаши заявленеши къестаелга.

Массазарча комиссеша дакъа ца лоацаши цар новкъостал ца деши дувцац унахцІено лораярах дола дешаш. Шоай массе тайпарча гІулакхашта хийцца юкъеуза тхо. Цу гІулакхо тха сий доаккх, бехктокхам лакхбу. Цудухьа дов а вІаши ца кхеталеш хІана а хилац тха района унахцІено лораяра отдела администрацеца а кулгалхоштца а. Керттерадар — цар тхоах шоай гІовчий лархІар. ТІаккха тхо еррига тхоай комиссеш активаци царна новкъостал де гІерт унахцІено лораяра органий материально - технически база чІоагІъеча. бахача наха ду медицински гІулакхаш тоадеча. Укх шера октябрь бетта оаха дувца оттадир исполкома заседане — «УнахцІено лораяра органаш Іан замалахь болх бе кийча хиларах» дола дош. ноябрь бетта Совета сессе — «Районе бахача наха деш дола медицински гІулакхаш тоадара де дезарий хьакъехьара» дош. Исполкоме хьалхагІа дийцадар «Фельдшерско - акушерски группай материально - технически база тоаяра де дезарех» дола дош.

УнахцІено лораяра дешашта йолча массазарча комиссе чІоагІгІа новкъостал а деш Гехи-чу а, Урус - Мартана юкъерча школашка а хьайийллай фельдшерско - акушерски пункташ. Райцентре а юрташка а вІашагІъехка берий консультацешкара кІигаш доаха картотекаш. Берий яслештеи берий комбинатаи ремонт елга вІаштІехьдаьккхад. Бахача наха санитарни кхетам балара болх бу массазарча комиссе радиох, кепайоазонах, лекцеех пайда а эцаш. Тхоай хоржамий участкашка оаха шоай ханнахьа дІайовзийт правительственни решенеш, соцамаш, халкъа боахама дешаш. Комиссе хьинаре дакъа лоац унахцІено лораяра чакхйоахача мероприятешка, районера нах баха моттигаш цІенъяран хозяьтоаяраи чакхдоахача месячникашка, декадникашка Урус - Мартанера гІувнаш малагІча сан-технически хьалтІа я хайнад актива новкъосталца. Къахьегамхой жалобаши заявленеши къестаеча хана моттигашка къахьегамхоша хьехама болх бу. Даим партийни, профсоюзни, комсомольски организацешца бувзам болаш бу ший болх комиссе.

Комиссе дикагІболча члений цІераш яха безам ба са. Из — Р. Мальсагова, С. Мадаева, Х. Чукаев, кхыбараш, хІаьта иштта активистий медицински болхлой Н. Умарова, В. К. Дукаева. пенсионер — А. Х. Певсултанов.

У. БАКАЕВ,
райисполкома массазарча комиссе председатель.

БОЛХ—БІАРЧЧАЧА ШЕРА

Малх хьежаш йІайха ха яр. Плантацешка Іан кийчо яра балхаш дар деш. Беша ювхьаш яр бульдозер, сом ца латаш йола гаьнаши гударгаши дІайоахаш. ДІаяьхачарна метта дІайогІар къона гаьнаш. Уж балхаш дераш бераш шоаш да. Шоай балхах чам бенна чуйнна доаххар уж. Юкъе а ца эккхаш Іийра со, уж салаІа сайцача хана царца къамаьл доладелча. Іалам дезарий кружокера бераш дар уж.

№ 1 йолча школа - интернатера ялхлагІча классера Бенгириев Руслани Иванова Иреи, № 21 йолча школера Балакирева Людеи Назаренко Оляи. ТІаккха тхона хьатІаьлхкар кхы йиІигаш а. Уж бар цхьоалагІча интернатера Давлетова Маринеи Абаева Лизеи — бархІлагІча класса дешархой. Цар дийцар беша баь а ца Іеш, станце доккхача коа кхыча моттигашка а балхаш деш шоаш хиларах.

— Боккха бала ба укх кроликашцара бар, — йоах Руслана, — гой хьона тахан дийкха дІайха ди да! ХІанзалца Іан оагилчаш чу яьхкай уж. Цар чу баьде а паргІата йоацаш а я. Цудухьа дийкха, дІайха даьхкача денощка ахканарча оагилгашка йоахк уж. ХІанз тІехь оаха царна юаераш моша хІамаши баьцадаараши да.

— Кроликашта Іан мел эшар Іалашдаьд оаха, — аьлар Маринас. Кроликашта дукхаеза сагала буц. Царна пайдане я из. Молхаш санна. Арара Іана кхоачамхиллал дукха гулъяьй оаха из маьхера буц. Йокъаяь, цІовнаш дань кхоалена кІал дІаоттаяьй из. Кроликашта оаха Іоаяьй морковкаш, свекла, кабуц. Доакъар ца талхийтара, из тІера да дувлийтарга чІоагІа бІарг кхоаб оаха.

— Селхан тхоай оранжерее болх беш дар тхо, — къамаьла юкъеера Назаренко Оля. — Цигара тха фикус докъаденнадар. Из дІа а даьккха, цунна метта гвоздика дІадегІар оаха. Цунна Іай а зиза тох. Оранжерее чу йІайха я, отоплени йиллай цу чу.

— Массанахьа йІайха хургья тханцига, — йоах Руслана — Шефаша капитальни ремонт яьй. Помещени тоаяьй, газ йиллай, теплофикаце лини хьатІайоалаяьй. ХІанз тхо кхерац чурча аквариумашкара укъаьрий шелал довр.

Бераш юха а шоай болх бе доладелар. Со помещенешкара дешара классашка вахар. Цига а беш бар болх: классашка хургйолча занятешта кийчо еш дар бераш. Ахкан замалахьа гербарена шоаш гулъяь материалаш хьахоржаш, къестаеш бар уж. Фу яр укхаза йоацаш! Гаьний, кІотаргий гІа, баьца цІовлгаш, зизаш, нІаний... Бакъда, геттара дукха яр молхай баьцаш.

Укхаза дезараш деш яьллача Ханукаева Любас аьлар:

— Молхай баьцаш къаьстта чІоагІа йоакхо еш лелаю оаха. Школьникаша аптекашта лаьрхІа хІара шера гулъю уж. Дерригача берашта ма йовзий уж баьцаш, оаха къаьстта цу гІулакха даьча каьхата тІормигашка ехка, царех духтІавоаккхаш дола йоазош тІа а долаш кхыча школашка дІаухийтаргья, цигарча дешархошта уж йовзийта. № 20 йолча, со деша ягІача школе уж молхай баьцаши гербареши хьа а гойташ ю ботаникаи зоологеи урокаш...

Укхаза сона яйра станце методистка Светлана Викторовна Сегеда. Цо аьлар:

— Тха станце юннатий болх цІаккха соцаш бац, къаьстта тха зоологий бар. Цар кхоабача хІамашта хІара денна Іунал ма эший.

Тха кружковцаш бІарга ма байнабий хьона беша. ХІанз бераш хохаш дІабувш да. Шефство лелаю оаха лоаллахарча берий беша. Хадданза моша хІамаш лоаттаю оаха царна. Оранжерея яьсса хургьяц тха. Тайп-тайпара баьцадаараш дІадогІа лаьтта кийчдеш да тха цу чу. Из болх хІанззе а бе беза. Оаха дІайийнача баьцовгІашта зІийргаш техад. Удобрени тоха безам ба тха царна.

Светлана Викторовнайга аз хаьттар Іалам дезарий республикански слете кийчъяьча выставке баха хьежабий кружковцаш, аьна.

— Хиннаб, — аьлар цо, — бакъда из выставка сов сиха дІаяьккха раьза дац тхо. ЧоагІа дика хургдар цу тайпарча выставке махулла дукхагІа дешархой ухалга вІаштІехьдоаккхаре, къаьстта городской школашкара бараш. Дукха баьцовгІаш я царна ца йовзаш...

Хьона гучча тайпара беррига кружковцаш керда ба. Шелал отташе а классашка е езаргья занятеш. Цига Іомаергья юннаташа балха керттера белгалонаш. ХІанз цу занятешка гойтара пособи кийчъеш да тхо.

В. АЛАЕВ.

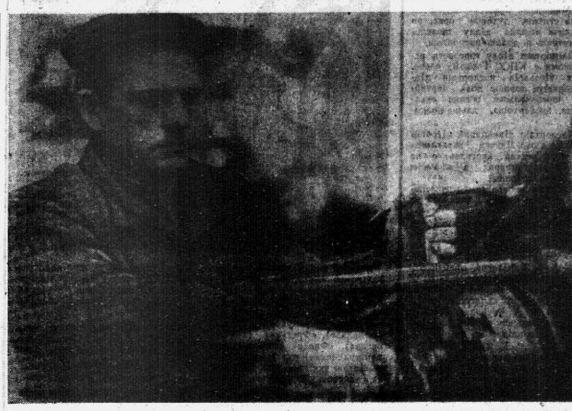

«Красный молот» завода хІара цехе итташ болхлой ба дуккхача хана денз шера план кхоачаш а яь тІадоагІача шера чотах къахьегаш. Царех ва № 7 йолча цеха токарь Копылов Юрий Григорьевич. Цхьа смена дІаяхийтац цо ший норма 200—220 процент кхоачаш ца еш. Цо кийчъю продукци цхьаккха сакхат доацаш хул. Цудухьа технически отдела болхлой тІахьожам боацаш дІаэц из. Иштта къахьегача Юрий Григорьевича цеха болхлошта юкъе хьалхарчарца коммунистически къахьегама ударник яха сийлен цІи еннай.

Общественни балха тІа а хьинаре дакъа лоац цо. Из ва цеха партбюро члени дружина начальники.

СУРТА ТІА: лоархІаме заказ кхоачашдеш ва токарь Ю. Копылов.

И. Плиева сурт.

ШУ ЧАКХДОАЛАШ

МОСКВА, «Динамо» яхача завода машенашъераша планал дукхагІа шера продукци арахецареи из дІаяхьийтареи хьакъехьа шоаш тІаийца декхараш шелха кхоачашдаьд. Заданел совгІа заказчикашта дІаяхьийтай цаІи ахи миллион совгІа сом мах бола электрооборудовани, бытовой приборааш.

Динамовцаша рапорт деннад «Сельхозтехника» заказех электрооборудовани дІаяхьийтара план ханал хьалха кхоачашъярах а.

ТАШ-КУМЫР (Киргизски ССР). Таш-Кумыра горнякаша шера плана тІеххьара тонн яьккхай. Из даьд «Северная» яхача шахта В. Долгова бригада. Шу доладеннача хана денз ийс бІаь совгІа эшелон кІор дІабахьийтаб—хьалха боаккхаш хинначул дукха а дукхагІа.

АМРОСИЕВКА (Донецки область). Цементни комбината коллективо заданел совгІа 20 эзар тонн продукци еннай. Коллективо из толам боаккхача кІезига дакъа лаьцадац новаторааша. Масала, инженера В. Голубниче хьалхле а лелаеш рационализаторий группа хьайир ах автоматически устройство. Цунца массехк минута Іойоассае йиш хул 60 тонн цемент чуйола вагон.

НИЖНИЙ ТАГИЛ. Заданел совгІа шовзтнъа эзар изделеш кийчъяьй трикотажни фабрика коллективо. Предприяте еррига цехаш барзнъий керда моделаш арахеца йолаеннай. Бераштеи кхийнараштеи йола 38 фасона трикотажни костюмаш арахеца йолаьй.

ИЙРЧА СУРТАШ

Шоай вахара хьал тоадара партеи Советски правительстваи денна еш йола йоакхо дика гуш ба Старопромысловски района мехкдаьттахой а баха нах а.

Укх тІеххьарча шерашка районе хьалдаьд хий, газ, паровой отоплени, кхыдараш а долаш дола массехказа вІаштара даь итташ цІенош. Бахача наьха хьашташ кхоачашдареи керда цІенош хьалдареи балхаш хІанз сихдаь деш а да районе.

Халахете а цу дуккхача дикача хІамашта юкъе цІаьхха мичара доал а ца ховш хьагучадоал мехкдаьттахошта цатоам беш дола кхоачамбоацар. Цу тайпара массехк масал доаладе безам ба са.

Нов. Чудаков управляющи вола спец. СМУ я старопромысловски шоссе шербеш. Нохч - ГІалгІай гІишлошъеча Управленена чуйоагІа из. Духхьал укх шера шербаьб Катаяма яхача поселкерча тІаьгара «Электроприбор» заводага кхаччалца бола никъ. ХІаьта пассажирашта хьежаш латта, тІаховша, Іобовла аьттув болаш хилийтара хІама даьдац автобусий остановкашка. Вайна ховчча тайпара укхаза-м боккхий нах, бераш дола истий, иштта инвалидаш ма хулий.

Остановке ІотІаделхача догІан хий дІаухаргдолаш цхьаккха хІама даьдац. Городе Іочувоагlаш Иванова городокерча № 2 йолча автобуса тІара догІа а делхаш кІал тІаьда йолча хана Іовала веннача-м ховргда цу гІулакха хьал. Цига автобуса тІаховши Іовоалаши вола саг акрабат хила веза. М. Ф. Игнатов прораб волча гІишлошъераша ІокІалвала 5—6 лагІа а деш тоаяьй из остановка. ХІаьта укхаза лелаш хало ла езараш-м пассажираш ма бий. Кхы цхьаькха масал доаладергда вай. Иванова городокера никъ шербеш цхьацйолча моттигашкара хІанз сеца латта догІан хий дІадахийтара турбаш яхка бицбеннаб уж, хьаена шоашта юххе Іоехкачул тІехьагІа. Из бахьан долаш догІа дийлхача къулбехьарча тротуара тІагІолла Іо-хьал баха йиш йолаш бац гІашлой.

Иштта кхы цхьаькха да белгалдаккха дезаш. Городок «Иваново», «Старый городок», «Нефтемайск» поселкашкарча машеннакъа остановкашка дуккхача шерашка йолаш хиннай догІа делхаш е йІайхача хана поездага хьежаш латтараш кІал дІаотта яь кхоаленаш.

Уж машеннаькъахоша дІаяьхай. ХІаьта цига хьалъергья яха культурнегІа яраш хьалъе бицбеннаб уж. ХІаьта хІанз догІо тІоада а беш кІалбаха моттиг а йоацаш латташ хул пассажираш. Йохаяьй платформай кІийленаш, пенаш, иштта перилаш. ХІаьта цун бала болаш а бац машеннаькъа Грозненски отделене кулгалхой.

Паччахьалкхенна, иштта бахача наха а чІоагІа зенеи, ла мегаргдоацаши да укхазара цхьаькха а. Мехкдаьттахой городоке гІолла дІаводачоа гургда улицашка йоахкача кранех цахаддаш Іоуха хий, лаьттара хьалъарауха пар. ХІаьта ЖКК начальник нов. Обереченко цунах доагІа ахча-м квартиросъемщикаша дІалургдар аьле вела а веле дІавода. Уж тайпа кхоачамбоацараш кхы дуккха дувца йиш яр Старопромысловски мехкдаьттахой городокера. Райисполкома, иштта района кхыча кулгалхоша уж хІамаш кІезигагІа хургдола гІулакх дича сона хетаргахьа бакъахьа хургдар.

А. КРАВЦОВ.

СовгІаташ дІаденнад

Творчески, дика къахьега ховш бола мугІарери инженерно - технически болхлой кІезига бац «Нефтегазпромавтоматика» СПКБ опытни заводе. Рационализаторааша кийч а деш балха юкъекхувлача кердадараша производственни процессаш эргайоахаш тоаяраи экономически эффективность дегІакхувлараи доккха новкъостал ду.

Радионаладчик ва Маринич Николай. Из болх беш ва электронно - монтажни участке. Ший говзалах лаьрххІа дешар дийша веце а, йоккха опыти лакха говзали я цун. Творчество юкъе а кхухьаш къахьегача болхлочоа дика гІулакхаш карагІдувл. Укх шера массехк рационализаторски предложени еннай цо. Царех цхьаяраш пайдане а йолаш балха юкъейихьай. 426 сом экономически эффективность йола «Нефтяник» яхача аппаратура субблокаш тоаяра стенд вІашагІъеллай нов. Маринича дукха ха йоацдаш. Творчески, дика болх барах укх шера ахчан совгІат деннад цунна.

Иштта завода мастера - наладчика Моребис Евгенеи инженера-технолога Никитин Валереи «Нефтегазпромавтоматика» СПКБ лабораторе заведующеца Кириченко Михаилаца цхьана ПАТ «Нефтяник» яхача, кхыча аппаратура блокаш вІашагІъехкареи тоаяреи стенд хьадир. Мехкдаьтта промыслай балхашта автоматизаци яра эша ПАТ «Нефтяник» яха аппаратура дуккхача блокех латт. ХьалхагІа из вІашагІйоллаш дукха ха йовра. ХІанз из болх сихагІа а бу, хІаьта шера 1345 сом кхо а ду.

Кхойтта шу совгІа ха я балха моттиг ца хувцаш Грозненски № 3 йолча пассажирски автотранспортни предприяте таксе водитель волаш Магомадов СайдІале къахьега.

Дика болх беш вола водитель зийра автобоахама кулгалхоша. Дика общественник, производственник нов. Магомадов КПСС членалла дІаийцар. Цу сийдолча цІеро дІадехар дукхагІа хилар кхета а деш кхы а ший хьинар айдаь къахьега ваьлар из. Цудухьа цунна хьалхарчарца коммунистически къахьегама ударник яха сийлен цІи елар.

Массехк шу даьлча из хьожавир автобоахаме тІехьаюсаш йолча шоллагІча бригаде. Дукха юкъ ялалехьа хьалха хиннача тара боацаш тоабир цо цун болх. Яхье хьалхара моттиг лелае яьлар из. Къаьстта дика къахьегама толамаш доах бригадерча водителаша пятилетка хьалхарча шера. ХІанзлехьа кхоачашъяьй цар шера задани.

Дика болх барал совгІа общественни балха тІа а хьинаре дакъа лоац бригада кулгалхочо. Халкъа тІахьожама группа председатели месткома ревизионни комиссе члени ва из. Уж декхараш цо массаза а дизза цІенех кхоачашду.

Иштта хьинаре къа а хьегаш цо даьхача толамий лакха мах баьб. Массехк Сийлен грамота еннай цунна, къахьегама книжка тІа дІа а яздеш баркал яхаш даь йоазош дукха да. ДІадахача шера цунна елар Ленински Юбилейни медаль, хІаьта дуккхача шерашка авари йоацаш болх барах енна цхьоалагІча степена значок цо лелаю дукха ха я. Къахьегара тІера, ший новкъосташца безамен Іимерзеи из хиларах массане а сий деши лоархІаши ва из.

Б. ДОТМАРЗИЕВ.

СУРТА ТІА: таксе водитель С. Магомадов.

И. ПЛИЕВА сурт.

Оаха яздаьчун лерагІа

Укх шера цхьайттлагІча ноябре арадаьннача «Сердало» газета тІа кепатехаяр «Шийла хуле — шура хургьяц» яха статья.

Из статья техкар «Лермонтовский» совхоза кхоалагІча отделене шурий-товарни ферма коллектива собране. Статья тІа дувца кхоачамбоацараш долаш хилар. Доахан чулатта типови помещении статья тІа йийца кхыйола гІишлоши тоаяь яьхай. Корашта кизгаш техад, пенашта кІир техай, наІараш йІоахьъяьй. Хьайбаш чулаттача помещенешкара нувхаш арайоахаши доакъар дуллаши йола механизмаш тоа а яь хІанз болх беш я. ЦаІ мара кхоачамбоацар дисадац дІа ца доаккхаш. Наг-нагахьа мара болх бац автопоилкаша. Еха цар еррига кранаш кердачарца кувца лаьрхІад.

Л. ХАТАЕВ,
Ачхой-Мартана района юртбоахама управлене керттера зоотехник.

СВЕРДЛОВСК. Ворошилова цӀерагӀча Уральски турбомоторни завода коллективо, кердача пятилетка хьалхарча шера декхараш кхоачаш а деш, аргӀанара ший тайпара 250 эзар киловатт низ бола теплофикационни турбина кийчъю. Цу тайпара цхьа агрегат хӀанзле а оттаьй Москве, 250—300 эзар саг вахача столица районан сердал, йӀовхал, дӀайха хий тергда цо. Укх деношка заводе сборочни стенда тӀа ух шоллагӀча машена оатхалаш. Московски ТЭЦ-е юххьанцарча турбинана лаллара моттиг хьаллоацаргья цо.

СУРТА ТӀА: Іанара турбина вӀашагӀйоллача участке ба слесараш. Г. Суханови Н. Зенови.

А. ГРАХОВА сурт.
ТАСС фотохроника.

КЕРДАДАР— ВАХАРЕ

МалгӀабика района къахьегамхой вахаре ди тӀехьа дукхагӀа юкъедоагӀа керда цӀейш, традицеш.

Орджоникидзе цӀерагӀча, Чкалова цӀерагӀча клубашка торжественно чакхдоах саг йоалаярмаьре яхар, даьча бераштa регистраци елга, предприятешка къахьегама ветеранаш шоай йиззача бокъонагӀа салаӀа пенсе бохийтилга, кагий нах Советски Эскаре гӀулакх де накъабоахилга. Культура ЦӀеношка комсомольски хьисапе саг йоалаечар сийна той ду, саг йоалаь 25 шу, 50 шу далар дезду.

Уж деррига а керда юкъедоаладаь гӀулакхаш ши-шегӀа лелаш дац. Цу гӀулакха горсовета исполкоме вӀашагӀъеллай 15 саг юкъевоагӀа совет. Уж секцешка дӀа-хьа, нийсбаь ба.

Эггара а дикагӀа, хадданза болх беш я эггара хьалхара паспорт дӀадалара хетаяь мероприятеш чакхйоаха секци. Цу секцена кулгалдеш я паспортни стола начальник, милице йоаккхагӀйола лейтенант Елена Семеновна Ландикова.

Торжество хилалехьа хьалхагӀа паспорташ кийчду, къоначá советски гражданашкен цар дашкаплоанашкен, школай преподавателашкен, комсомольски организацешкен пригласительни билеташ доьхийт, памяткаш кийчъю, художественни самодеятельноста концерташ увттаду.

Торжество хула ди хьатӀаотт. Клуба зале духовой оркестра ашараш лекх. Президиума истола тӀа зизаш оттаду. Президиуме багӀа общественни организацей, даьй-ноанойн, цӀейштен обрядаштен йолча Совета викалаш.

Фата оазаца зизай кӀоарапаш а яхьаш хьачубовл пионераш. Цар ловца боаккх тахан духхьашха социализма мехка керттера документ марси жӀови тӀалатта Советски паспорт хьаэцараштa. Еш В. Маяковске Советски паспортах йола стихаш, духовой оркестро лакхача ашарца дӀалу шоашца памяткаш а долаш паспорташ.

Паспорташ дӀалу горсовета исполкома е КПСС Горкома члено. Цул тӀехьагӀа паспорташ дӀаийцараштa ловцаш доах партийни, комсомольски органи викалаша, хьехархоша, даьша-ноанойша.

Паспорташ дӀаийцарий цӀерагӀа баркал а оал Даьхен хьалханкара шоай декхар кхетадаь а из кхоачашдергхиларах а къамаьл ду царех цхьанне.

Художественни самодеятельноста концерт оттадеш чакхйоал из мероприяти.

Паспорташ дӀадалара, кхыйола сайренаш вӀаштӀехьйоахача хьинаре дакъа лоац КПСС горкома секретара Д. П. Санькос, А. - Х. Х. Барахоева, горисполкома председатела заместителa Н. Ф. Мордвинова, милице начальника Ш. Х. Могушкова, исполкома секретара Р. А. Червовас, ВЛКСМ горкома школьни отдела заведующе Л. Шестопаловас, кхычар.

К. ЗЫСКУНОВА,
МалгӀабика кердача цӀейштен обрядаштен йолча Совета председатель.

ЧЕХОСЛОВАКЕ ХЬОАШАЛГӀА

Декабрь бетта хьалхарча деношка доккха хьоашал деш тхо тӀанийцача Чехе гӀоллара гастролеш чакх а яьнна, Словаке дахар тхо. Эггара тӀехьара концерт хилар город Крагерча КПУ лакхерча партийни школе. Цу сарахьа автобусаца тӀеххьара бийсанарча Праге гӀолла чакхдаьлар тхо. Чехе безаме накъадаьхачул тӀехьагӀа тхо тӀанийцар Словаке столица — Братислава. Вокзале тхона накъабаьхкар Советско - чехословацки доттагӀала общества, ЧССР социалистически кагирхой Союза, КПЧ горкома викалаш. Тхона зизай букеташ тийлар, оаха сувенираш дӀа-юха слар, хӀаьта цул тӀехьагӀа автобусаца тхоай фусама — «Бератех» яхача отеле дӀадахар тхо. Саррахьа концерт оттадир оаха тӀанкӀ аьнна хьалйизача зале а цу цхьан хана телевидене гӀолла а. Чехе санна, Словаке а тхо хилар йоккхийча заводашкен предприятешкен, кагирхой викалашца вӀашагӀкхийтар. Масала, Пардубице тхо хилар Чехословаке социалистически кагирхой Союзо вӀашагӀтехача кагирхой бале. Цхьана оаха цига яьккха . ха СССР-ен ЧССР-ен кагирхой доттагӀален вошален цӀей а хинна дӀаэттар. Тха доттагӀаша тхога хеттар вай мехкарча кагирхой боламах, дукха миллионаш болча коммунизм хьалъеча къоначар къахьегами вахари вай мехка миштал, яхаш. ГӀад а даха жоп телар оаха доттагӀаша деча хаттараштa. Іалаьмате хоза, сакъердаме, эздий чакхъяьлар бал. Гулбеннараштa чӀоагӀа хоза хийтар, хӀанзарча цхьаболча кагирхоша кхувсалуш деча поп-халхараш санна доацаш, тайжжа оаха даь «вальс» яха халхар.

ЧӀоагӀа дика хетар дунен шоллагӀча тӀема шерашка Чехословаки мукъайоаккхаш фашистех латаш укхаза, Мораве лаьтта байна Россе къонгаши мехкарийн Словаке биц ца болийташ дагалоаттабеш хилар. Хетаргахьа ЧССР-е яьккхача ханах эггара дезагӀа дар тхона Братислава мукъайоаккхаш баьча тӀем тӀа лийгача советски тӀемахоштa дегӀача памятника - ансамбла юхе тхо вӀашагӀкхетар. Братиславе эггара хозагӀа йолча моттиге, къонача словацки художникийн скульпторийн группа оттаяьча проектагӀа хьалъяьй комплекс. Памятник хьадийллад 1965 шера, Братислава мукъайоаккхаш баьча тӀем тӀа команда еш хиннача Советски Союза Маршала Р. Я. Малиновске. Тха делегаце пансионе венокаши тускарчу доажка зизаши дехкар памятника хьалхашка. Иист ца хулаш цхьа минот аккхарца дагабеха сий дир оаха байнача турпалий. ТӀемахой дӀабехка боахкача кашмашка гӀолла хьежаш лелаш чӀоагӀа бохам баьина йийшар оаха шоай синош Чехословаке халкъа санна, иштта дукхача халкъий а ираз бахьан долаш дӀаденнача эрсий кагийча наьха цӀераш.

Советско - чехословацки доттагӀала месячник да Чехословаке. Цу программана юкъе лоархӀаш да тхо укхаза хилар а. Чехословаке бӀаргадайначо тха дегашка дужадаьа советски халкъацара, Нохч - ГӀалгӀайченцара цӀена доттагӀал, безам, сий. Тхо дӀамел кхаьчача метте эггара безагӀен гаргагӀарен нах санна тӀанийбу Советий Мехка викалаш. Вай чехословацки доттагӀашта баркал оал оаха безаме, доттагӀалца цар тхоаш тӀаэцарах, хӀаьта вайцига, Кавказе, хьоашалгӀа баьхка уж бӀаргагор тха дегашта дезаш а да.

ДИДИГОВ Мухьмад,
Черсий-Балкхарой АССР заслуженный артист.
ЧССР гор. Гигнице.

Редактор М. К. ЛЬЯНОВ.

КЕРДАЧА ШЕРА ЕЛКА КИЙЧЪЕЧА ХАНА ЦИ ЯРГЪЙОАЦА ГӀУЛАКХ ДЕЛАШ

Паччахьалкхен пожарни тӀахьожама викал хьалххагӀе а цӀен ченга ца хьежача елка оттаё а каьхат доацаш хьелла а мукъа лац.

Елка оттае мегаргья шоллагӀча этажал лакхехьа доацача цӀеношка. Елка оттаеш дола цӀа юкъ 15—16 сага лаьрхӀа 10 квадратни метрал эӀамагӀа доацаш а шиннахьа гӀолла аравала моттиг йолаш а хила деза.

Елка йоккхал цун ткъоврогаш цӀен пенехи тховнахи хьекхалургйоацаши цхьан метрал кӀезигагӀа йоацаш юкъ юкъе йолаши хила деза.

Школашка, общественни моттигашка, цӀеношка электрически сердал еце дийнахь мара оттае мегаргъяц елка. КӀерамашца сийрдаяккха мегаргъяц елка.

ЦӀен юкке жӀарга хьисапе яьча дахчан чӀоагӀача кӀийлен тӀа, тӀаьда лаьтта е гӀум чуйолча бешка чу бух а болаш оттае елка.

Елка кийчъеча хана могадац:

Целлулоидни кхыйола атта ала эккхаш йолен теникаши, серпантинаши, конфетеши увхка;

цӀера ала ца боалийта хий тоханза бола боамби йолка хена гонахьа биллен ткъоврогех хьерчабен, из хий тоханза болча боамбех яь бӀаргӀилгаш елках охка, елка тӀа бертолетови тух хьарца.

Лохе гӀолла елкана гоннахьа чӀоагӀа карт оттае еза елка лохерча ткъоврогашта ах метр гаьна хургйолаш.

Иллюминаци чӀоагӀа, тешаме, еррига электротехнически правилаши нормаши кхоачаш а еш вӀашагӀхотта еза. Массаза яхармо, тока низ лаьгӀбеш йолча трансформатора чу гӀолла проводка чакх а боахаш йилла еза иллюминаци 12 вольта йола лампилгаш а увхкаш. 110—120 вольт напряжени йолча сердалон сетера йоагӀача электрически токах (низ лаьгӀбу трансформатор йоацаш) пайда эцаш хилча, цкъарчоа гирляндаш олха еза тӀехьагӀа 12 вольт напряжени йола лампилгаш ожкаргйолаш. Цу хана елках яда лампаш летаю электропроводаш «ПР-220» марках болча проводачул кӀезигагӀа йоацаш изоляци йолаш хила деза.

Елка сердалонех цхьа бахьан а шеко йолаш моттиг нийслой (проводаш сов чӀоагӀа йӀоахьялар), лампилгаша бӀа тессар, минаци цу сахьате дӀайоае еза, снийгаш лелхар, кхыдараш), иллюминаци цу сахьате дӀайоае еза, хӀаьта, бокъонца тоаяь ялалца юха хьаллоттае а мегаргъяц.

Кердача шера оттаяьча елкана юхера сакъердам дӀаболабалале хьалхагӀа елка тӀара сердал вӀаштӀехьа йий, цӀи йоаяра эша хӀамаш (огнетушителаш, ведраш, хий) цига йий хьажа деза.

Елка кхестаю электромотор къайлача моттигашка (бадаш тӀа, кладовойшка, кхычахьа) оттабе мегаргбац.

Елка тӀа сакъердам болча хана чу-ара вода еррига моттигаш хьайийлла хила а хӀара наӀарга ха деш даим боккхагӀчарех цаӀ латта а веза.

Телефон чулаттача цӀен ниӀ хьайийлла хила еза. Телефонни аппарата юххе уллаш хила еза эггара гаргагӀарча пожарни команда телефона номер.

Елка мел латтача хана могадац:

цу цӀагӀа тайп-тайпара фейерверкаш, бенгальски цӀераш летае, хлопушкех пайда эца;

боарамал тӀех бераш чудита;

боамбех, каьхатах, марлех, атта ала эккхача кхыча материалех яь костюмаш тӀаювха бераши боккхагӀбараши елка тӀа бита;

елка чулаттача цӀагӀара сердал геттара дӀайоае;

гӀаьле увзен цӀилеторгаш сеген.

Е правилаш йиза кхочашъе еза керда шера елка оттаечар.

Нохч-ГӀалгӀай МВД пожарни охрана управлени, Нохч-ГӀалгӀай АССР ший мукъагӀа йола пожарни общество.

КОНСУРС КХАЙКАЯЬЙ

Нохч-ГӀалгӀай АССР Министрий Советерча телевиденен радиовещанен комитето конкурс кхайкаяьй КПСС XXIV съезда исторически решенеш кхоачашъеш ча къахьегама сага хетаяь теле- радиосценарен, очеркаш, вокальни произведенеш язъяра.

Къахьегам — рузкъа духхдувла хьаст, хӀара-балха моттиге къахьегама овсаолен беррига халкъа боахама эффективности лакхъярга хьежжа мара тоалургдац берригача советски наьха хьал-торо. Из деррига а къахьегама сагах тийша да.

Из санна вола къахьегама саг бокъонца хьахьоккхара Нохч-ГӀалгӀай Министрий Советерча телевиденен радиовещанен комитето конкурс кхайкаяьй КПСС XXIV-ча съезда исторически решенеш кхоачашъеш вола къахьегама саг хьахьоккхара йола сценареш, очеркаш, вокальни произведенеш язъяра хетаяь.

Конкурса лерхӀар да вай къахьегамхочун дӀахьалха ваха уйла хилар хьахьоккхар, цо къахьегама овсарле лакхъяра, бедали материалаши кхоара лоаттабу кховсам гойтар.

ДикагӀйолча произведенешта яла оттаяьй е премеш.

Телевизионнии радиои пьесаш:
хьалхара премя — 200 сом.;
шоллагӀъяр шиъ — хӀаранена 120 сом.

Киноочерка сценарена:
хьалхаръяр — 80 сом.;
шоллагӀъяр шиъ — хӀаранена 40 сом.

Радиокомпозицена:
хьалхара премя — 70 сом.;
шоллагӀъяр шиъ — хӀаранена 50 сом.

Илли:

Хьалхара премя музыкана — 100 сом (текст язъьячоа — 50 сом).

ШоллагӀйола ши премя музыкана — 70 сом. (текст язъьячоа — 40 сом.).

КонкурсагӀа йола материалаш хьанийергья 1972 шера 1-ча мартега кхаччалца. Уж хьаяхкийта еза укх адресагӀа: Грозный, радио цӀа, «конкурса». Материалаш хьаккхаьийта еза конверта чу а ехка, цу тӀа хила еза тайпан цӀи, ший цӀи, даь цӀи, вахаш вола адрес.

Н. МАГОМЕДОВ,
радиовещание корр. сета заведующи.

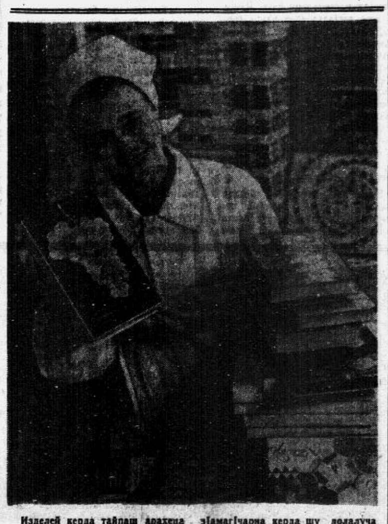

Изделей керда тайпаш арахеца йолаеннай «Букурия» яха кишиневски, кондитерски фабрика коллектив, хӀаьта царна рецептурей технологи предприяте кийчъяьй. «Минунация» («Чудо»), «Влория» («Фиалка»), «Фрогуца» («Земляничка»), «Флоаря вией» («Цвет виноградника») яха а кхыйола а конфеташ укх гаргарча хана йохка тикашка йоагӀаргья. Эггара эӀамагӀчарна керда шу долалуча дезача ден сийна хозача тӀормигашкен баульчикашкен а дехка бӀаьш эзараш совгӀаташ кийчдеш латт.

СУРТА ТӀА: конфеташ еча цеха дикагӀйола болхло Т. Вырлан фабрика кердача продукцеца.

Э. МЕЧНИКА сурт.
ТАСС фотохроника.

Доазол дехьара

КЪАХЬЕГАМХОЙ ГӀУЛАКХАШ БАРТА ХИЛАРА ТӀЕХЬА

БЕРЛИН, 14 декабрь. (ТАСС). Дунен халкъашта юкъерча профсоюзни болама хӀанзара проблемаши профсоюзий Дерригдунен федераце декхараши дийцар ВФП Генеральни Совета XXI-ча сессе.

10-ча декабре денз 13-ча декабрага кхаччалца хиннача сессе заседанешка дакъалоацаш хилар ВФП председатель Э. Пасторино, ВФП генеральни секретарь П. Жансус, КПСС ЦК Политбюро член, ВЦСПС председатель А. Н. Шелепин, СЕПГ ЦК Политбюро член, ОСНП Центральни правлене председатель Г. Варнке, кхыча мехкий профсоюзий хьалхле лелаю деятелаш.

ВФП Генсовета хьалха яха сесси хинначул тӀехьагӀарча лоархӀамерча событеш бакъду юкъара тенденци прогресса, социализма, болхлой класса низаш чӀоагӀдар хилар, йоах сессена юкъе дакъалоацараша тӀанийчача резолюце тӀа. БӀарча хьанийчача социалистически системас чӀоагӀлу ший толамаш, шерью дунен халкъашта юкъера ший влияни. Капитала низашта болхлой класс чӀоаггӀа духьал яларо тешал ду капиталистически мехкашка къахьегамхой санкхетами профсоюзий декъалнизи лакхбара.

Генеральни совето могаду йоах резолюце тӀа, Малхбузен Берлина хьакъехьара йиъ оагӀорахьара соглашени яр, хӀаьта иштта ГДР ФРГ-ацеи Малхбузен Берлинацен соглашенеш яра. Дунен халкъашта юкъера кхокхам лаьгӀбара, Европе вӀашн гӀулакхаш леладара кхерамзле хилийтаран тӀабодача новкъа баьккха лоархӀаме тӀа ба из. Резолюце тӀа белгалдоаккх СССР-ан ФРГ-анеи, ПНР-а ФРГ-анен юкъерча договораштa ратификаци яиза яргйоацаш хилар.

ВФП-ас хьалха а санна, белгалдоаккх резолюце тӀа, хьадех кхерамзлени вӀаши гӀулакхаш леладарен дешай хьакъехьара Европа юкъара совещани гулъелга.

Генеральни совето харцахьара лерхӀ израильски агрессорий политикен США оагӀонгахьара царна деш дола новкъостали, шоай къамани законагӀен йоагӀа бокъонаш юхаметтаоаттаяра тӀехьа нийсхон къовсам лоаттабеш дола Іарбий халкъаш, царца Палестина халкъ а дизза хьал а лоац.

Резолюце дувц империализман духьал къовсам лоаттабеча Японен Латински Америка мехкийн къахьегамхоцца барт - цхьоагӀо хилар, ВФП Генеральни Совето лаькъала йийцар КНР бокъонаш ООН-е юхаметтаоттаеш ООН Генеральни Ассамблеяс яь решени.

Капиталистически дунен тӀа кризис кӀоргъялар цӀенхаштта кхераме да болхлой класса, йоах дӀахо резолюце тӀа. Генеральни Совето тӀахьех дунен халкъашта юкъерча профсоюзни болама цхьоагӀо хилара, кризисах хьахиннарашца къовсам лоаттабара болхлой класса гӀулакхаш барт агӀа леладара.

Генеральни совето дийцар социально-экономически проблемай хьакъехьа европейски профсоюзни конференци яра тӀехьа йолаш.

Сессе тӀанийчача Индостански ах гӀарен тӀа эттача хьалах йолча заявлене тӀа цу районе кхераме дегӀайоагӀача событешца дувзаденна оарц доаккхаши йоахко еш дувц. Дунен общественноста, къахьегамхошен ВФП-е вӀашагӀкхийттача цар профсоюзашен тӀагӀертта хьадех пакистански Іаьдалгара Малхбоален Пакистана патриоташта тӀаккхувш хилар соцаделга. Генеральни совето белгалдоаккх цӀи Іоухийтилга соцаданза доргдоацаш хилари Малхбоален Пакистане бахача наьха лоӀам, дӀаяха йиш йоаца бокъонаш а лоархӀаш хьем боашаш Малхбоален Пакистана дош политически къоастаде дезаш хилари.

Сессена юкъе дакъа лоацаш хиннараша тӀанийцар Индокитая мехкий къахьегамхощен халкъашен барт-цхьоагӀо хилара резолюци а. Цар харцахьа лаьрхӀар США империализмо деш дола зуламаш, американски агрессена духьал лоаттабеча къовсаме Вьетнама, Лаоса, Камбоджа халкъаш дизза хьаллоацаш а дийцар.

Корея къахьегамхощен халкъашцен барт - цхьагӀо хилара заявлене тӀа Генеральни совето хьаллоац американски эскар Къулбехьен Кореера араданккхаран цу мехка профсоюзни а демократически а бокъонаш юхаметтаоттаяран тӀехьа корейски болхлошен дерригача халкъон лоаттабу къовсам.

АЭРОДРОМЕ ХИННА ПРОВОКАЦИ

РАВАЛПИНДИ, 13 декабрь. (ТАСС). Селхан советски посольства, торгпредства истийн бераши, советски специалисташ Исламабадера эвакуацегӀа дӀаболхаш Исламабадски аэродроме пакистански Іаьдало хьал а лоацаш антисоветски провокаци йир.

«ИЛ-18» яха советски ши самолет Іохайначул тӀехьагӀа лаьрххӀа оттаьйча автобусашца баьхка нах самолеташта духьал баьлар, чӀоагӀа гобир цар, пассажираш тӀабахаран самолеташ хьалгӀовттаран новкъарле а еш. Цхьаболча провокатораша тӀо бийттар эвакуацегӀа дӀаболхача гражданашта — кхалнахан бераштен.

Из акци хилар аэродроме хиннача полице хьалхле лелаеча чиновникашта а гуш. Аэродрома начальникаша самолеташ тӀа хьатӀавоала трапаш дӀа а дахийтар.

Цу провокацех лархӀа доагӀа Пакистана Советски Союзацара гӀулакхаш толхаде гӀерташ цхьа къаьстта дола гӀозараш хилар.

СССР-а Пакистанерча посольствас хьалда протест дӀакхайкаяьй пакистански Іаьдалга.

И. ГАНДЕ ДАЬ КЪАМАЬЛ

ДЕЛИ, 13 декабрь. (ТАСС). Индена цӀаккха а хийттаяц Пакистанах е пакистански халкъах ший моастагӀа, цхьаболча наха эксплуатаце еш дола пакистански халкъ чӀоагӀа дукха деза индийцашта, аьлар Инде премьер-министра Индира Ганде селхан индийски столице йоккхача митинге ше къамаьл деш. Инде тӀом бу шоашн къаьстта йола идеалаш лораяра духьа, Бангла Деш яха тоӀадаь доалла халкъ кортамукъен ший лоӀамен хилийтара тӀехьа, аьлар цо. Бангла Деш халкъа тӀаэтта бала, цу мехка бахача наха духьал леладу законагӀа доаца гӀулакхаши репрессеши новкъа ца хеташ Іе йиш яцар вай, аьлар дӀахо премьер-министра.

Индира Ганде хьалда харцахьа лаьрхӀар. Бангла Деш халкъа демократически бокъонаш теӀаеш йола Пакистан хьаллоаца США империалистически гӀозарий политика. Индийски правительствана керте латтачо аьлар демократен нийсхони новкъа дӀахьалхашка даха чӀоагӀа чӀоагӀо яь да Инде халкъ.

ИНДОСТАНА ТӀЕРА ТӀЕМА АЛА

Берригача мехка бахача нахал дукхагӀа болча Малхбоалехьарча Пакистане бахача наха ловр кхоачащде а политически гӀулакхаш машара наькъаца къоастаде а Пакистана кулгалхоша ца тигар бахьан долаш герз юкъе а доалаш дов эттад Индостански ах гӀайрен тӀа. 4 декабре Пакистано хьаккхайкадаьд шийн Индеца тӀом хилар. «Бангла Дешера тӀом тахан Индена духьалара беча тӀемага баьннаб», —хьаккхайкадаьд премьер-министра Индира Ганде халкъага ше даьча кхайкарал тӀа.

Ховш ма дарра, 25 марта Пакистана президента Яхья Хана Дакка Авами лиг лидерацара Муджибур Рахманацара переговораш юкъагӀъяьхачул Малхбоалехьарча Пакистане бахача наха Малхбузехьарча Пакистана эскара герза бий тӀабахачули тӀехьагӀа, Советски Союз гумани уйлаш дагахь йолаши машар латтар дезаши. Пакистана правительствага кхайкар Малхбоалехьарча Пакистанера цӀий Іоухийтилга соцадаран дош маьршача политически наькъаца къоастадегӀа ялараш тӀахьехаш. «Тхо дог тийша да.— йоахар укх шера 2 апреле Яхья Ханага дахьийтача СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатела Н. В. Подгорне кхайкарал тӀа. — Из дерригача пакистански халкъа хьашташа, цу районе машар лоаттабара гӀулакхо ма яххара хургхиларах».

Эттача хьала ше саготаш хилар советски правительства цкъа санна дукххаза а дӀаьхад Пакистана кулгалхошка репрессей политика дӀакхоссара, Муджибур Рахман хьахецара, Пакистане чухьара машар юхаоттабарга кхоачавергволаш йола переговораш юха дӀайолаяра тӀа а хьехаш.

Малхбоалехьарча Пакистане бахача наха духьала дӀахо а чӀоагӀа репрессеш лоаттарах 10 миллион бенгальцаш байдда лоалахарча Инде дӀачубахаб. Байдда баьхка нах кхаба безаш хилар чӀоагӀа Іаьткъад цун экономикана. «Индех. — аьннад 5 декабре ше Кхерамзлен Совете къамаьл деш СССР викала Я. А. Малика, — ма дарра аьлча пакистански Іаьдалий бехкагӀа Малхбоалехьарча Пакистане эттачен ирьеначен политически кризиса жертва хиний. «Цхьабакъда, Малхбоалехьарча Пакистане эттача хьала хьалхара бехктохам Индена дӀатӀабилла гӀийртар Исламабаде. Цо кхы а дукхагӀа ирдота шин мехка юкъера гӀулакхаш.

Советски Союзо Малхбоалехьарча Пакистана проблема демократически наькъаца къоастаяра даь доттагӀала тӀахьехамаш 1966 шера Ташкентски вӀашагӀкхетарга кхоачаваь йола советски машара политика халданзен лерагӀен чакхъяхар дар. Цу хана советски инициатива йиш хилийтар Инденен Пакистанан юкъерча гӀулакхашкара кхохкам кӀаьдбе а Индостански субконтиненте машар Іадда лоаттабе а.

Цхьабакъда, хӀанз Пакистана кулгалхоша ладувгӀанзар Советски Союзо а Къулбехьен Азе герз юкъе а доалаш дов ца гӀаттар дезаш хиннача дукхача кхыча паччахьалкхенаша а яхачунга. Цул совгӀа, Исламабада белгаталарча гӀозараша Малхбоалехьарча Пакистана халкъа хьаштийн лоӀамен хам ца беш йола шоай политика хьаллоацаргйола гӀо лийхад, хӀаьта цхьацанахьара, белгтала аьлча, Пекинера царна из кора а даьд.

Индена духьалара гӀулакхаш леладаьд Пакистане кӀирдаь ГӀахехамаш даьд «ГӀоазот а дийкха тӀом бара» Инди «хӀалакъяра».

Кхерамзлен Совете а ООН Генеральни Ассамблее а советски делегаци Малхбоалехьарча Пакистанера гӀулакхаш политически наькъаца къоастадара тӀехьа яр. Цхьабакъда, США-еи КНР-еи Индостански ах гӀайрен тӀарча событешца къаьстта шоай цхьан оагӀорахьара никъ лацаро новкъарле ю цига цӀий мехкадега соцадаран хьал лертӀадаккхаран новкъостал дергдолаш йола решени кийчъяра. Ма дарра аьлча цхьа барт а баь дӀаэттача цу паччахьалкхений позице теркалдац кризис хьара юкхьанцара бахьан — 1970 шера декабре Малхбоалехьарча Пакистане даьча демократически харжамех хьахиннараш Исламабадо бакъдаь дӀатӀаэца ца тигар.

Индостана ах гӀайрен тӀа эттача хьалашка, Инде халкъий санна, иштта Пакистана халкъий а дег тӀара доттагӀа йолча Советски Союзо, ше массаза а лелаеш йола машарен халкъашта юкъерча доттагӀален, демократни къаман кортамукъален бахьан долаш цар лоаттабу къовсам хьаллацара политика чакх а йоахаш, эттача кризиса бахьаний из дегӀаахара маӀанийн объективно анализ а яь, тӀахьех Іомехкадеш зола цӀий кхы гаьна ца доалийташ соцадараи Малхбоалехьарча Пакистанера гӀулакхаш цун мехка законни бокъонаши хьашташи лархӀара ларда тӀа политически наькъаца къоастадаран.

В. ЯКОВЛЕВ,
АПН комментатор.

ТЕЛЕВИДЕНИ

17 ДЕКАБРЬ

10.00 — Передачай программа. 10.05 — Кердадараш. 10.15 — Дешархошта. Мураделе цӀерагӀча музыкальни школера дезаде. 10.45 — «Иванова Клавах» яха телевизионни художественни фильм. 12.05 — Пятилетка боаха гӀа. 12.20 — Кердадараш. 16.30 — Передачай программа. 16.35—Кердадараш. 16.45 — Латвийски ССР оперен балетен Паччахьалкхен Академически театра къаьнача солистий концерт. Ригера передача. 17.30 — Телевизионни кердадараш (нохчий, эрсий меттала). 17.55 — Киножурнал. 18.05—Са пятилетка. «Красный молот» завода токарь Гайрбеков (нохчий меттала). 18.15 — Дунен халкъашта юкъера обозрени. 18.30 — Миллионни ленински университет. ДегӀаена социалистически общества йолча хьалашка Іилман - технически прогресс». 19.00 — СССР эггара чӀоагӀагӀа соалозаш фигурни хоаккарий яхь. Трансляци дӀахо яхьар. 21.35 — Анчаров. «Денна тӀехьа ди» яха телевизионни спектакла премьера. ДуьлагӀа дакъа. 7-гӀа апрель, кхьяра. 23.15 —Кердадараш. Передачай программа.

16 ДЕКАБРЬ

10.00 — Передачай программа. 10.05 — Кердадараш. 10.15 — Дешархошта. «Репортер» яха Харьковера передача. 10.45— «Вариаци еш йола тема» яха фильм-балет. 11.40 — «Самоцвет» яха телевизионни журнал. Свердловскера передача. 12.25 — Кердадараш. 17.25 — Передачай программа. 17.30 — Хоккеях йола дунен халкъашта юкъера турнир. Ленина цӀерагӀча Центральни Стадиона спорта Двореца трансляци. 18.15 — Телевизионни кердадараш (гӀалгӀай, эрсий меттала). 18.35— Хоамаш. реклама. 18.40 — СССР Лакхехьарча Совета сессе соцам кхоачашбергба вай. 18.50 — Киножурнал. 19.00 — Кагирхошта йола передача. 19.30 — «Ха». Информационни программа. 20.00 — Хоккеях йола дунен халкъашта юкъера турнир. Ленина цӀерагӀча Центральни Стадиона спорта Двореца трансляци. 22.15—СССР эггара чӀоагӀагӀа соалозаш фигурни хоаккаш барий яхь. МаӀа нах. Ший лоӀамах йола программа. Ригера передача. 23.20— Кердадараш. Передачай программа.

РАДИО

16 ДЕКАБРЬ

6.30 — «Юртара вахар» (гӀалгӀай меттала.) 6.45 — Хоамаш. 6.55 — Хаоттам. 7.20 — «Грозненский рабочий». «Комсомольское племя» газетий обзор. 7.28 — «Сердало» газета обзор. 8.25 — КПСС Центральни Комитета Ноябрьски Пленумен СССР Лакхехьарча Совета кхоалагӀча сессеи соцамаш къахьегамхошка дӀадевзийта. КПСС Шаьла райкома секретара Абаева къамаьл (нохчий меттала). 8.40 — Арама Хачатуряна ашараш (эрсий меттала). 9.15 — Сессе соцам баьб. СССР Лакхехьарча Совета депутата Рыжикова къамаьл (эрсий меттала). 9.30 — «Шоана, кхелнах» яха радиожурнал (нохчий меттала). 16.00 — «Къона тӀехье» (нохчий меттала). 16.15 — «Сессе материалаш хӀара сагага дӀайовзийта» яха беседа (гӀалгӀай меттала). 16.30 — Концерт (эрсий меттла). 18.00 — Керда хоамаш (эрсий меттала). 18.14 — Керда хоамаш (нохчий меттала). 18.27 — Керда хоамаш (гӀалгӀай меттала).

17 ДЕКАБРЬ

6.30 — Юрта Іуйре (эрсий меттала). 6.45 — Хоамаш. 6.55 — Хаоттам. 7.20 — «Грозненский рабочий» газета обзор. 7.28 — «Ленинан некъ» газета обзор. 8.25 — Миллионний ленински университет «Халкъий хьал-торо дегӀаяр парте экономически политика керттера декхар да» яха беседа (гӀалгӀай меттала). 8.40 — Ашараш. 8.45 —«Саги коллективи» яха корреспонденци (нохчий меттала). 9.15 — «Трибуна тӀа а цӀагӀа а» яха Галаева дувцар (гӀалгӀай меттала). 16.05—«СалоӀача минута» яха музыкальни передача (гӀалгӀай меттала). 16.30 — Болхлой вахар» яха радиогазета (эрсий меттала). 18.00 — Керда хоамаш (эрсий меттала). 18.14 — Керда хоамаш (нохчий меттала). 18.27 —Керда хоамаш (гӀалгӀай меттала).

ХАОТТАМ

Тахан республике гӀоллен Грознен морхаш е йолаш, юкъ-юкъе лоа а делхаш, къилбаседа - малхбузехьара гӀаьххьача боараме мух а хьекхаш ха хила а фегара температура республике гӀолла 0—5, Грозне 0—2 градус шелал йолаш хила а тарлу. 17 декабрера 21 декабре кхаччалца жувцалуш морхаш а йолаш, хьалхарча ах юкъагӀа цхьацайолча моттигашка лаьгӀо лоа делхаш, вокх юхейисача хана цхьацайолча моттигашка ІотӀаелхаш а йолаш, дохк а доаллаш, хьалда лостам боацаш гӀаьххьача боараме мух а хьекхаш ха хила а фегара температура бийсашка 4—9 градус шелал йолаш, деношка 1 градус йӀовхалгара 4 градус шелалга кхоачаш хила а тарлу.

МЕТЕОСТАНЦИ.

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный-51, 364051. Ленина улица, 11 (3-гӀа этаж). Телефонаш: редактора — 3-44-96; редактора зам.— 3-39-11; бехктохама секретара — 3-34-38; партийни вахарен, культуран, промышленностен отделий — 3-42-30; юрта боахама отдела — 3-42-28; письмой отделен бухгалтерен — 2-60-71.

«Грозненский рабочий» издательства типографи. Революце проспект 7/84.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный-51, 364051, ул. Ленина, 11 (3-й этаж). Телефоны: редактора—3-44-96; зам редактора—3-39-11; ответственного секретаря—3-34-38; отделов партийной жизни культуры и промышленности — 3-42-30; отдела сельского хозяйства— 3-42-28; отдела писем и бухгалтерии — 2-60-71.

Типография из-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции, 7/84.

СФ05290. Заказ № 10769.